

Hem>Dina rättigheter>Brottsoffer>Ersättning>Skadestånd från gärningspersonen

Skadestånd från gärningspersonen

Information om hur man begär ersättning från förövaren

Relevant EU-rättsakt är Europaparlamentets och rådets [direktiv 2012/29/EU](#) av den 25 oktober 2012 om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF (direktivet om brottsoffers rättigheter).

Enligt artikel 16 i direktivet om brottsoffers rättigheter har alla brottsoffer rätt till beslut om ersättning från förövaren i samband med rättegången.

Här finns information om [hur man begär ersättning från förövaren](#) under en rättegång (straffrättsligt förfarande).

För relevant information bör man läsa informationen om det EU-land där rättegången kommer att äga rum.

Klicka på en flagga för att få mer ingående information om det landet.

Senaste uppdatering: 08/10/2020

Den här sidan sköts av Europeiska kommissionen. Informationen på denna sida avspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens officiella ståndpunkt. Kommissionen påtar sig inte något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. Vänligen läs den rättsliga informationen för upplysningar om upphovsrätten till EU-sidor.

Skadestånd från gärningspersonen - Bulgarien

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

I den bulgariska straffprocesslagen (*Nakazatelno-procesualen kodeks*) föreskrivs hur brottsoffer ska göra för att framställa skadeståndskrav i brottmål. Om brottsoffret inte yrkar skadestånd i brottmålsprocessen eller anser att den beviljade ersättningen inte täcker all skada som lidits har brottsoffret rätt att med stöd av lagen om förpliktelser och avtal (*Zakon za zadalzheniata i dogovorite*) väcka en civilrättslig skadeståndstalan vid en tvistemålsdomstol. Denna domstol prövar i så fall målet i enlighet med civilprocesslagen (*Grazhdanski procesionalen kodeks*).

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Om brottsoffret vill föra talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen måste en sådan talan väckas innan den förberedande förhandlingen inleds vid förstainstansdomstolen. Domstolen skickar ut en kallelse till den förberedande förhandlingen. Inom sju dagar från det att kallelsen mottogs kan brottsoffret och hans eller hennes barn väcka talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen, medan juridiska personer kan göra detta som civilrättslig part.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Civilrättsliga skadeståndskrav kan framställas av brottsoffret eller brottsoffrets ombud. Ansökan kan göras muntligen eller skriftligen. Det civilrättsliga skadeståndskravet måste innehålla följande: sökandens och motpartens fullständiga namn, det brottmål i vilket skadeståndskravet framställs, det brott som orsakade skadorna och de påstådda skadornas natur och omfattning. Civilrättsliga skadeståndskrav i brottmål kan framställas mot den tilltalade och varje annan person som är civilrättsligt ansvarig för de skador som brottet orsakat.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Nej.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Bevisningen måste läggas fram i rättegången. Den part som väckt talan om enskilt anspråk har rätt att delta i rättegången, begära en skyddsåtgärd som säkerhet för skadeståndskravet, granska materialet i ärendet och få de utdrag som behövs, lägga fram bevisning, inge ansökningar och invändningar och bestrida domstolsbeslut som gör intrång i partens rättigheter eller legitima intressen.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Brottsoffret är inte skyldigt att betala domstolsavgifter eller andra kostnader kopplade till brottsoffrets skadeståndskrav.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Brottsoffret eller den part som väcker civilrättslig talan kan utse en advokat. Om brottsoffret/den civilrättsliga parten kan styrka att de inte har råd med en advokat, men vill ha en och detta ligger i rättvisans intresse, utser förstainstansdomstolen en advokat.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Förstainstansdomstolen meddelar ett beslut angående det civilrättsliga skadeståndskravet vid den förberedande förhandlingen. Om domstolen vägrar att pröva skadeståndskravet måste den motivera detta. Beslutet att vägra pröva skadeståndskravet kan inte överklagas.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

En brottmålsdomstols beslut att vägra pröva ett civilrättsligt skadeståndskrav kan inte överklagas. Däremot har brottsoffret rätt att väcka en civilrättslig skadeståndstalan vid en tvistemålsdomstol. I så fall prövas målet i enlighet med civilprocesslagen. Om brottmålsprocessen pågår prövas inte den civilrättsliga talan vid tvistemålsdomstolen förrän brottmålsprocessen har avslutats.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Så snart gärningsmannen har fällits kan brottsoffret ansöka om en exekutionstitel hos domstolen. En exekutionstitel gör det möjligt för brottsoffret att anmoda en exekutionstjänsteman att driva in den ersättning som domstolen beviljat.

Senaste uppdatering: 08/05/2024

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Tjeckien

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Du har rätt att biträda åtalet mot gärningsmannen och kräva skadestånd av denne. Förutom att fastställa straffet kan domstolen i sitt slutliga avgörande då förplikta gärningsmannen att betala skadestånd. Dessutom kan du även göra gällande din rätt till ersättning genom att väcka en separat civilrättslig talan.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

När som helst före den första domstolsförhandlingen, före bevisupptagningen.

Vad kan jag kräva skadestånd för och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Den person som lidit skada måste specificera sitt skadeståndskrav och styrka de enskilda skadorna.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Nej.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Du väljer själv vilken bevisning du vill lägga fram för domstolen för att styrka ditt krav. Självfallet krävs fullständig och övertygande bevisning för att beslutet ska bli till din fördel.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Nej.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Ja, på din egen bekostnad.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Om du inte har styrkt omfattningen av skadan eller om den bevisupptagning som krävs förlänger brottmålsprocessen. I så fall uppmanar domstolen dig att väcka en civilrättslig skadeståndstalan.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Du har rätt att överklaga fram tills domen om skadestånd meddelas.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Om gärningsmannen inte gör vad han eller hon har förelagts att göra, kan du begära att domstolen låter en exekutionstjänsteman verkställa domen.

Senaste uppdatering: 15/06/2020

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Danmark

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Sökandens krav på ersättning kan framställas inom ramen för brottmålsprocessen vid domstol. I så fall kan domaren välja att pröva eller att inte pröva kravet.

Valet kan bero på om gärningsmannen bestrider kravet, och om det finns handlingar som styrker kravet, däribland uppgifter om storleken på kravet.

Kravet mot gärningsmannen måste framställas i domstol, antingen skriftligen eller muntligen, så att gärningsmannen kan bemöta påståendena. Kravet kan framställas genom personlig närvaro under rättegången eller genom ett ombud (vanligtvis ett målsägandebiträde som domstolen utsett).

Kravet kan också framställas till polisen, som sedan tar upp kravet i en eventuell rättsprocess.

Även om kravet har behandlats av domstolen under brottmålsprocessen kan sökanden fortfarande skicka ansökan till den danska nämnden för brottsskadeersättning (*Erstatningsnævnet*). Detta är särskilt relevant om gärningsmannen inte betalar ersättning enligt domen.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Ersättningskrav kan framställas redan vid det första polisförhöret och bör framställas senast vid huvudförhandlingen.

Vad kan jag kräva skadestånd för och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Om du har lidit skada som gärningsmannen kan hållas ansvarig för kan du begära ersättning för skadan. Lagen om skadeståndsansvar (*Erstatningsansvarsloven*) innehåller bl.a. olika poster som en skadelidande kan begära ersättning för.

Det rör sig bl.a. om följande:

Behandlingskostnader

Inkomstbortfall

Sveda och värk

Bestående men

Förlust av förmåga att skaffa sig inkomst

Förlust av försörjare

Begravningskostnader

Kränkning av frihet, frid eller ära

Kränkning till följd av grovt övergrepp

Sakskada

Penningförlust

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Erstatningsnævnets ansökningsblankett kan användas. Nämnden rekommenderar att du som sökande använder blanketten, men detta är inget krav.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Det beror på vad du begär ersättning för. Förlusten bör vara sannolik och för vissa poster krävs faktisk dokumentation om hur stor förlusten är.

Dokumentation kan t.ex. bestå av kvitton på utgifter i samband med brottet. Dessutom används ofta patientjournaler och läkarutlåtanden i samband med fastställandet av skadans omfattning. Vid inkomstbortfall och förlust av förmåga att skaffa sig inkomst bör sökanden inge handlingar som visar hans eller hennes inkomst före och efter skadan i form av lönebesked, årsredovisningar och, i förekommande fall, en löneförklaring från hans eller hennes arbetsgivare. Finner domstolen att kravet inte är tillräckligt dokumenterat, och gärningsmannen inte vill betala ersättning, riskerar den skadelidande att domstolen inte tar upp skadeståndskravet under brottmålsprocessen.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Nej. Om kravet framställs i samband med brottmålet innebär detta inte några kostnader för den skadelidande.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Ja. Som skadelidande har du under vissa villkor möjlighet att få kostnadsfritt bistånd av ett målsägandebiträde som domstolen utser.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Domstolen kan när som helst under brottmålsprocessen vägra att tillmötesgå ett civilrättsligt krav om den anser att prövningen av kravet inom ramen för brottmålet skulle leda till betydande olägenheter.

Om domstolen finner att de upplysningar som har anförts till stöd för kravet är ofullständiga eller att den fällande eller friande domen i brottmålet inte leder till ett beslut som stöder kravet, prövas inte kravet.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Det går inte att begära omprövning av eller överklaga domstolens beslut att inte pröva skadeståndskravet under brottmålsprocessen.

Skadelidande kan i stället framställa sitt ersättningskrav genom att antingen väcka en civilrättslig talan eller genom att inge en ansökan till Erstatningsnævnet.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Du kan börja med att kontakta gärningsmannen, som eventuellt betalar dig med en gång. På så sätt kan du snabbt få din ersättning och avsluta ärendet.

Om gärningsmannen inte vill betala frivilligt, eller om det finns flera ersättningskrav som kräver längre behandling, kan du inge dina krav till Erstatningsnævnet.

För tydlighetens skull bör det påpekas att det inte finns något krav på att du först måste ha försökt att driva in ditt krav från gärningsmannen innan du inger en ansökan till Erstatningsnævnet.

Erstatningsnævnet kommer senare att framställa ett så kallat regresskrav mot gärningsmannen.

Senaste uppdatering: 05/05/2022

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Tyskland

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningspersonen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Det enda du behöver göra är att lämna ett "skadeståndskrav" [civilrättsliga krav i brottmålsprocesser] där du i detalj redogör för föremålet för och skälen till kravet (se fråga 3 för närmare information). Kravet kan riktas till polisen, åklagarmyndigheten eller behörig domstol (se fråga 2).

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Ett skriftligt skadeståndskrav kan framställas när brottet har anmälts till polisen. Ett skriftligt skadeståndskrav kan även framställas senare till åklagarmyndigheten eller domstolen, eller registreras av en tjänsteman med behörighet att utfärda handlingar (vid *Rechtsantragsstelle* (en avdelning vid tyska domstolar som tar emot skadeståndskrav och andra förklaringar)). Skadeståndskravet kan även framställas muntligen under huvudförhandlingen. Det rekommenderas i allmänhet att framställa ett skadeståndskrav så tidigt som möjligt, bland annat för att undvika en situation där inget beslut fattas på grund av avsevärd fördröjning i processen.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

I kravet bör du tydligt ange vad du begär från den tilltalade och varför. Huvudregeln är att om du begär en viss summa pengar som gottgörelse för ekonomisk förlust (t.ex. inkomstbortfall, sakskada) ska de exakta beloppen anges. Det belopp som ska betalas för sveda och värk (*Schmerzengeld*) kan du dock överlåta åt domstolen att fastställa. Även här bör du dock ange ett ungefärligt belopp och vad som ska ligga till grund för beräkningen av det belopp som ska betalas för sveda och värk. Du måste så detaljerat som möjligt ange alla omständigheter som styrker ditt krav (t.ex. beskriva brottet, lämna information om de person- och saksador som uppkommit).

Finns det ett särskilt formulär för skadeståndskrav?

Nej. Det finns inget särskilt formulär.

Ett exempel på krav under skadeståndsförfarandet finns på sidan 63 (exempel 5) i den engelskspråkiga vägledningen "Guide for victims" (på tyska: *Opferfibel*) som publiceras av det federala justitie- och konsumentskyddsministeriet. "Guide for victims" om rättigheter för skadelidande parter i brottmålsförfaranden finns bland annat på <https://www.hilfe-info.de/> under rubriken "Publications" på webbplatsens engelskspråkiga version.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Du bör räkna upp eller lägga fram all tillgänglig bevisning som krävs för att bevisa och styrka ditt krav (t.ex. fakturor, intyg). Du kan även uttryckligen hänvisa till din polisanmälan och de vittnesutsagor du gav till polisen eller till själva åtalet.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Om du beviljas den begärda ersättningen behöver du inte betala några domstolsavgifter. Alla dina kostnader, t.ex. förlorad arbetsinkomst på grund av att du har varit tvungen att delta i domstolsförhandlingar, bärs av den tilltalade.

Om ditt krav inte beviljas eller endast delvis beviljas eller om du drar tillbaka ditt krav eller domstolen avstår från att fatta ett beslut, ska domstolen efter noga övervägande fastställa vem som ska bära domstolens och parternas kostnader (t.ex. rättegångskostnader).

Även om ditt skadeståndskrav ogillas behöver du, till skillnad från i tvistemål, inte betala några domstolsavgifter.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Det är inte absolut nödvändigt att anlita en advokat, men det kan i vissa fall rekommenderas. Så är t.ex. fallet vid komplicerade mål med många gärningspersoner, om det är svårt att fastställa det civilrättsliga ansvaret eller om domstolen beslutar att beviljade skadeståndskrav (t.ex. en penningssumma) ska verkställas med hjälp av ett verkställighetsförfarande. Om de lagstadgade villkoren är uppfyllda (särskilt behov), kan rättshjälp beviljas för att täcka kostnaderna för en advokat.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningspersonen?

Domstolen prövar inte skadeståndskravet om den tilltalade frias eller förfarandet avbryts, om kravet enligt domstolens mening inte kan tas upp till sakprövning eller är ogundat, eller om det, i undantagsfall, inte är lämpligt att pröva kravet inom ramen för brottmålsprocessen.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Du kan överklaga domstolens beslut att inte pröva skadeståndskravet när denna anser att villkoren för att pröva kravet inte är uppfyllda.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningspersonen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Avgöranden och uppgörelser i skadeståndsförfarandet kan verkställas enligt de allmänna verkställighetsreglerna. Verkställande sker grundat på en verkställbar kopia av domen eller den uppnådda förlikningen, vilken utfärdas av handläggaren vid brottmålsdomstolen.

Senaste uppdatering: 06/12/2021

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [et](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Skadestånd från gärningspersonen - Estland

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Du har rätt att kräva skadestånd av gärningsmannen genom att väcka talan mot den tilltalade i en brottmålsprocess. Ett utredande organ eller åklagarmyndigheten måste förklara för brottsoffret hur man väcker talan om enskilt anspråk, vilka krav som måste vara uppfyllda för att väcka talan om enskilt anspråk och följderna av att tidsfristen för att väcka talan om enskilt anspråk löper ut.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Du har rätt att väcka talan om enskilt anspråk senast 10 dagar efter att du har tagit del av brottsutredningen. Du kan ansöka hos åklagarmyndigheten om en förlängning av denna tidsfrist.

Om fristen överskrids återgår talan. I så fall kan du emellertid väcka en civilrättslig talan vid en tvistemålsdomstol.

Vad kan jag kräva skadestånd för och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

I en talan om enskilt anspråk kan du kräva att förhållandena före den handling som är föremål för brottsprocessen ska återställas eller åtgärdas. De faktiska omständigheter som ett sådant krav grundas på måste i hög grad överlappa med det aktuella brottet och det måste även vara möjligt att pröva ett sådant krav i en tvistemålsprocess.

En talan om enskilt anspråk måste väckas skriftligen och innehålla uppgifter om kärke och svarande. Dessutom måste brottsoffrets krav och de faktiska omständigheter och bevisning som brottsoffret grundar sitt krav på tydligt anges. Kravet måste vara fullständigt (dvs. beloppen för alla typer av skador som brottsoffret kräver skadestånd för måste anges). I en talan om ersättning för ideell skada behöver inget skadeståndsbelopp anges och domstolen kan uppmanas att själva fatta beslut om vad som utgör skälig ersättning.

Det organ som handlägger ärendet kan fastställa en tidsfrist för att åtgärda brister i talan om enskilt anspråk.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Det finns ingen särskild blankett för att väcka talan om enskilt anspråk.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

En talan om enskilt anspråk måste åtföljas av bevis som styrker de faktiska omständigheter som brottsoffrets krav grundas på och som brottsoffret tänker åberopa oavsett den bevisning som åklagarmyndigheten lägger fram.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Inga statliga avgifter tas ut för att pröva en talan om enskilt anspråk i en brottmålsprocess, med undantag för en talan om enskilt anspråk beträffande ersättning för ideell skada, om ett sådant skadeståndskrav grundas på andra orsaker än att familjeförsörjaren har drabbats av en kroppsskada eller andra hälsoproblem eller har avlidit.

Om talan om enskilt anspråk ogillas bär brottsoffret alla kostnader i samband med prövningen av talan om enskilt anspråk eller styrkandet av ett offentligrättsligt krav. Om talan om enskilt anspråk delvis bifalls fördelar domstolen kostnaderna i samband med prövningen av talan om enskilt anspråk mellan brottsoffret, den tilltalade och svaranden. Vid fördelningen av kostnaderna tas hänsyn till samtliga omständigheter. Domstolen kan även besluta att brottsoffrets kostnader i samband med talan om enskilt anspråk helt eller delvis ska bäras av brottsoffret. Ett sådant beslut kan fattas om det skulle vara extremt orättvist eller oskäligt att förplikta motparten att ersätta kostnaderna.

Om domstolen vägrar att pröva talan om enskilt anspråk på grund av ett frikännande eller på grund av att brottmålsprocessen avslutats bär staten kostnaderna i samband med prövningen av talan om enskilt anspråk. Om domstolen vägrar att pröva talan om enskilt anspråk på grund av andra orsaker fördelar domstolen kostnaderna i samband med talan om enskilt anspråk mellan brottsoffret och staten. Vid fördelningen av kostnaderna tas hänsyn till samtliga omständigheter.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Du får statlig rättshjälp om villkoren i lagen om statlig rättshjälp är uppfyllda. Om domstolen finner att dina grundläggande intressen inte kan skyddas tillräckligt utan hjälp av en advokat får domstolen, på eget initiativ, besluta att bevilja dig statlig rättshjälp på grund av och i enlighet med det förfarande som anges i lagen om statlig rättshjälp.

En person har rätt till statlig rättshjälp om deras ekonomiska situation vid tidpunkten för behovet av rättshjälp innebär att de inte kan betala för kompetenta juridiska tjänster eller om de endast delvis eller i delbetalningar kan betala sådana tjänster eller om deras ekonomiska situation gör att de inte kan uppfylla sina grundläggande försörjningsbehov efter att ha betalat för juridiska tjänster.

Statlig rättshjälp beviljas personer som vid tidpunkten för deras ansökan om statlig rättshjälp är bosatta i Estland eller i en annan EU-medlemsstat eller är medborgare i Estland eller ett annat EU-land. Andra personer beviljas endast rättshjälp om detta följer av en internationell förpliktelse som är bindande för Estland.

I lagen anges på vilka grunder statlig rättshjälp kan nekas. Statlig rättshjälp beviljas inte om den sökande själv kan tillvarata sina rättigheter, om den sökande äger egendom som utan större besvär kan säljas för att täcka kostnaderna för de juridiska tjänsterna, och om kostnaderna för juridiska tjänster inte är mer än dubbelt så stora som sökandens genomsnittliga månadsinkomst, minus skatt och obligatoriska försäkringsinbetalningar, belopp som öronmärkts för att fullgöra en lagstadgad underhållsskyldighet samt skäliga bostads- och transportkostnader. Statlig rättshjälp beviljas inte heller om det under de givna omständigheterna är uppenbart att den sökande sannolikt inte kan skydda sina rättigheter, om statlig rättshjälp söks för att kräva ersättning för ideella skador och det inte finns några offentliga skäl som har företräde, eller om de eventuella fördelarna för sökanden med att målet prövas är orimligt små jämfört med statens beräknade kostnader för rättshjälp.

Statlig rättshjälp beviljas på grundval av personens ansökan. Om en person ansöker om statligt stöd som målsägande i en brottmålsprocess avgörs om denne får rättshjälp av den domstol som prövar ärendet eller, under brottsutredningen, av den domstol som kommer att vara behörig att pröva brottmålet.

En ansökan om statlig rättshjälp måste inges på estniska, och med hjälp av relevant ansökningsformulär. En ansökan kan även inges på engelska om rättshjälp begärs av en fysisk person som är bosatt i ett annat EU-land eller som är medborgare i ett annat EU-land.

En person som ansöker om statlig rättshjälp måste till ansökan bifoga en vederbörligt upprättad och undertecknad deklaration av sin ekonomiska situation och om möjligt andra bevis på denna situation. Om en person inte är bosatt i Estland måste de till sin ansökan bifoga en deklaration av sin och sina familjemedlemmars inkomst de senaste tre åren, utfärdad av behörig myndighet i personens bosättningsland. Om en sådan deklaration inte kan lämnas av skäl som ligger utanför den sökandes kontroll kan beslut om statlig rättshjälp fattas utan en sådan deklaration.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

En domstol får vägra att pröva en talan om enskilt anspråk om talan inte uppfyller de relevanta villkoren, om brottmålsprocessen har avslutats eller om den tilltalade har frikänkts. En domstol får även vägra att pröva en talan om enskilt anspråk om målsäganden eller den tilltalade inte närvarar vid rättegången och målet inte kan prövas i deras utvaro. En domstol kan dessutom vägra pröva en talan om enskilt anspråk vid en fällande dom.

En talan om enskilt anspråk avisas om det saknas grund för att bevilja skadestånd.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Om domstolen har vägrat att pröva din talan om enskilt anspråk kan du väcka en civilrättslig skadeståndstalan vid en tvistemålsdomstol. Du har rätt att överklaga ett beslut från förstainstansdomstolen till distriktsdomstolen.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Om den dömda gärningsmannen underlåter att betala det skadestånd som domstolen har tilldömt har du rätt att vända dig till en exekutionstjänsteman för att få domen verkställd.

Senaste uppdatering: 15/08/2019

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Grekland

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningspersonen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Under förundersökningsskedet bör du meddela att du vill biträda åtalet som civilrättslig part (*politikós enágon*). Du kan göra detta i samband med att du anmäler brottet till lämplig åklagar- eller polismyndighet. I så fall bör detta anges i själva anmälan. Du kan även avge en sådan förklaring under brottsutredningen. I så fall meddelar du polisen, den allmänna åklagaren eller de utredande myndigheterna detta i en separat handling (*dikógrafo*). Du kan till och med avge en förklaring direkt till domstolen, så länge denna ännu inte har inlett bevisprövningen (artiklarna 63, 82 och 83 i straffprocesslagen).

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

A) I förundersökningsskedet, se ovan (artikel 83 i straffprocesslagen).

B) I domstol, genom en enkel muntlig förklaring innan bevisprövningen inleds. **I så fall behövs inget skriftligt förfarande före rättegången.** Detta gäller om du begär ersättning för sveda och värk och ideell skada till följd av det brott som du har utsatts för. Om du begär ersättning för materiell skada (artiklarna 66, 67 och 83 i straffprocesslagen) kan du även **delge den tilltalade kravet** senast fem dagar före förhandlingen.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

I regel måste förklaringen om att man vill biträda åtalet som civilrättslig part innehålla en sammanfattning av ärendet, varför man anser att man har rätt att biträda åtalet samt ett förordnande om målsägandebiträde på den plats där domstolen är belägen, om man inte har sin stadigvarande hemvist där.

Om förklaringen om att du vill biträda åtalet som civilrättslig part rör ersättning för sveda och värk och ideell skada behövs inget skriftligt förfarande. I sådana fall ansöker den civilrättsliga parten vanligtvis om en symbolisk summa och inte hela skadeståndsbeloppet. Om domstolen finner den tilltalade skyldig förelägger domstolen honom eller henne att betala denna symboliska summa i ersättning till dig. För att få ut resten av beloppet måste du väcka en separat civilrättslig talan vid en tvistemålsdomstol. Om ditt skadeståndskrav rör återställande av materiell skada som du åsamkats på grund av brottet måste den tilltalade delges senast fem dagar före rättegången, och kravet vara uppdelat i enskilda poster.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Det finns inte någon särskild blankett. Din förklaring måste innehålla samtliga ovannämnda uppgifter. Som redan påpekats är det endast nödvändigt att tillämpa ett särskilt förfarande före rättegången om brottmålsdomstolen ombetts att återställa materiell skada. I sådana fall måste den tilltalade delges detta fem dagar före förhandlingen.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Innan målet prövas måste du lägga fram alla handlingar du har för att styrka ditt skadeståndskrav, dvs. läkarintyg, utsagor, vittnesmål och annan bevisning.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Du måste betala en avgift för enskilt anspråk på 40 euro (artikel 63 i straffprocesslagen, i gällande lydelse).

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Enligt lagen (artikel 41 ff. i lag nr 4689/2020) kan rättshjälp ges till låginkomsttagare som är medborgare i en EU-medlemsstat, tredjelandsmedborgare och statslösa personer som är lagligen bosatta i eller stadigvarande vistas i EU. Till låginkomsttagare i mål och ärenden av civil och kommersiell natur räknas personer vars familjeårsinkomst inte överstiger två tredjedelar av den årliga personliga minimiinkomst som anges i gällande lagstiftning. Vid en inhemsk tvist tas inte hänsyn till motpartens inkomst. Offer för brott som avses i artikel 41.3 i lag 4689/2020 har också rätt till rättshjälp i samband med skadeståndskrav som framställs i ett brottmål eller tvistemål.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningspersonen?

Om brottmålsdomstolen, oavsett skäl, beslutar att åtalet ska läggas ned eller avisas, kan den inte pröva en talan om enskilt anspråk. Domstolen avvisar även en talan om enskilt anspråk om talan inte har väckts på det sätt som beskrivs ovan, talan saknar rättslig grund eller om kravet i sak är ogrundat, till exempel om du inte har lidit skada som en direkt följd av brottet eller om du inte har ett rättsligt intresse i saken.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Du kan inge ett **ordinärt överklagande (éfsi)** av en **frikännande dom** från distriktsbrottmålsdomstolen, förstainstansdomstolen med en eller tre domare eller appellationsdomstolen för mindre allvarliga brott (*plimmélima*) om du förpliktats att betala ersättning och rättegångskostnader, men endast avseende detta (artikel 486.1b i straffprocesslagen). Du kan även inge ett **ordinärt överklagande** av en **fällande dom** om och i den utsträckning ditt skadeståndskrav avisas med motiveringen att det saknar rättslig grund eller om du beviljas ekonomisk eller materiell ersättning, under förutsättning att det efterfrågade beloppet överstiger 100 euro om överklagandet riktas mot en dom från en distriktsbrottmålsdomstol, 250 euro om överklagandet riktas mot en dom från en förstainstansdomstol med en domare eller en ungdomsdomstol med en domare, eller 500 euro om det riktas mot en dom från en förstainstansdomstol med tre domare eller en ungdomsdomstol med tre domare. Du kan inge ett **överklagande i en rättsfråga (anaíres)** av en **fällande dom mot den tilltalade** om ditt skadeståndskrav avisas med motiveringen att det **saknar rättslig grund** (artikel 505 i straffprocesslagen) eller av en frikännande dom om du har förpliktats att betala ersättning och rättegångskostnader (artikel 506 i straffprocesslagen).

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningspersonen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Den ersättning som du tilldöms av brottmålsdomstolen är i grund och botten en civilrättslig ersättning. Verkställigheten sker därför i enlighet med förfarandet för att verkställa domar i tvistemål (*anankastiki ektélesi*).

Senaste uppdatering: 25/04/2023

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Spanien

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Enligt spansk rätt ska skadestånd normalt begäras inom ramen för brottmålsprocessen, där både det civilrättsliga och straffrättsliga ansvaret prövas. Den lokala brottmålsdomstolen (*Juzgado de Instrucción*) ger därför målsägande möjlighet att välja om de vill föra talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen eller väcka en civilrättslig talan för att få ersättning för den lidna skadan.

Om målsäganden förklarar att han eller hon vill föra talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen kan han eller hon antingen välja att låta den allmänna åklagaren för talan i målsägandens namn (detta är även fallet om målsäganden inte gör något val) eller själva föra talan (genom en advokat och rättegångsombudet).

Om målsäganden väljer att kräva skadestånd utanför brottmålsprocessen måste han eller hon väcka en civilrättslig talan i enlighet med de civilprocessrättsliga reglerna.

Ett brottsoffer kan följaktligen framställa skadeståndskrav vid domstolen på flera sätt, antingen personligen genom att biträda åtalet som civilrättslig part, eller genom en skriftlig förklaring, eller genom en advokat eller ett rättegångsombud. En skriftlig förklaring är inte nödvändig, men om en sådan inte görs väcker åklagaren både en civilrättslig talan och åtal i brottmålet.

Du kan få hjälp med att fylla i ansökan från de kontor för stöd till brottsoffer (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*) som finns i alla autonoma regioner, i nästan alla provinshuvudstäder samt i andra städer. Vid terroristbrott kan du få hjälp från Spaniens högsta domstols kontor för information och stöd till offer för terrorism (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional*).

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Du kan lägga fram ditt skadeståndskrav när som helst under rättegången, förutsatt att kravet läggs fram innan huvudförhandlingen inleds. Så snart den lokala brottmålsdomstolen har underrättats om att det finns en målsägande ger den dig möjlighet att lägga fram ditt skadeståndskrav under utredningsfasen.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

I ansökan bör skadorna och det sökta beloppet specificeras. Ansökan bör innehålla alla relevanta fakturer och prisuppgifter som stöder skadeståndskravet. Dessa undersöks senare av domstolens expert.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Nej.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

För att styrka ditt skadeståndskrav bör du lämna in alla relevanta fakturer och prisuppgifter som stöder ditt krav. Om du har ansökt om rättshjälp måste du styrka din inkomst och dina tillgångar.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Nej.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Som brottsoffer har du ända från din första kontakt med myndigheter och tjänstemän rätt att få information om hur du gör för att få tillgång till juridisk rådgivning och försvar, och i förekommande fall på vilka villkor hjälpen är kostnadsfri. Denna information tillhandahålls också av kontoren för stöd till brottsoffer.

Som brottsoffer kan du inge din begäran om rättshjälp till den tjänsteman eller myndighet som har informerat dig om hur du gör för att få tillgång till juridisk rådgivning och hjälp, och i förekommande fall när sådan hjälp är kostnadsfri. Tjänstemannen eller myndigheten vidarebefordrar begäran och åtföljande dokumentation till berört advokatsamfund.

Din begäran kan även lämnas till kontoren för stöd till brottsoffer, som sedan vidarebefordrar begäran till berört advokatsamfund.

I regel kan alla medborgare ta hjälp av juridiska rådgivningstjänster för att få information om lagstiftningen. Dessa tjänster tillhandahålls av advokatsamfundet i respektive domkrets.

För att få tillgång till tjänsterna måste du fylla i ett formulär som finns på domstolarna, justitieministeriet och andra statliga myndigheter och styrka att du saknar tillräckliga medel. Du måste lämna din begäran till advokatsamfundet i respektive domstols domkrets eller till domstolen i vars domkrets du har hemvist om brottmålsprocessen ännu inte har inletts. Så snart brottmålsprocessen har inletts kan du få gratis rättshjälp när som helst, förutsatt att du personligen närvarar vid rättegången.

Om du har utsatts för könsbaserat våld behöver du inte först styrka att du saknar tillräckliga medel för att få rättshjälp.

Om du är offer för terrorism kan du också få rättshjälp.

Som brottsoffer kan du ansöka om rättshjälp i Spanien om du är medborgare i en EU-medlemsstat och kan styrka att du saknar tillräckliga medel.

Oavsett om du har medel att inleda ett rättsligt förfarande eller inte har du rätt att få rättshjälp, och får omedelbart rättshjälp om du är offer för könsbaserat våld, terrorism eller människohandel, eller om du är minderårig eller har en intellektuell funktionsnedsättning eller psykisk sjukdom och har utsatts för övergrepp eller misshandel.

Om offret har avlidit gäller denna rättighet även efterlevande, förutsatt att de inte hade med brottet att göra.

I rättshjälpshänseende räknas du som brottsoffer när en anmälan görs eller en talan väcks eller när en brottmålsprocess inleds beträffande något av ovan nämnda brott. Du behåller ställningen som brottsoffer så länge brottmålsprocessen pågår eller om processen avslutas med en fällande dom.

Rätten till rättshjälp går förlorad så snart en frikännande dom vinner laga kraft, eller efter att ärendet har vilandeförklarats eller lagts ned på grund av att brottet inte gått att styrka. Brottsoffret blir dock inte skyldig att ersätta kostnaderna för de förmåner som beviljats fram till dess.

I de olika förfaranden som kan inledas till följd av att du utsatts för något av de angivna brotten, och särskilt i förfaranden som rör könsbaserat våld, måste du biträdas av samma advokat, förutsatt att detta garanterar din rätt till försvar.

Du har rätt till rättshjälp om din och familjens årsinkomst inte överstiger

två gånger det statliga inkomstbasbelopp (*Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples – IPREM*) som gällde då ansökan gjordes om de aktuella personerna inte ingår i någon familjekonstellation; inkomstbasbeloppet är ett årligt fastställt index som används för att fastställa vissa förmånens belopp eller tröskelvärdet för att få tillgång till vissa förmåner, bidrag eller offentliga tjänster,

två och en halv gånger det statliga inkomstbasbelopp som gällde då ansökan gjordes om de aktuella personerna ingår i en familjekonstellation bestående av färre än fyra personer,

tre gånger det statliga inkomstbasbeloppet om de aktuella personerna ingår i en familjekonstellation bestående av fyra personer eller fler.

Om du beviljas rättshjälp behöver du inte betala följande kostnader:

Kostnader för tidigare juridisk rådgivning.

Arvodet för advokat och rättegångsombud.

Kostnader till följd av offentliggörandet av kungörelser i officiella kungörelseorgan.

Depositionsavgifterna för att inge vissa överklaganden.

Ersättning till sakkunniga.

Du har dessutom 80 procents rabatt på kostnaderna för notariehandlingar och intyg från fastighets- och handelsregistren.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Vid **våldsbrott och sexualbrott** behöver domstolen i regel göra en bedömning av huruvida det rör sig om ett avsiktligt (uppsåtligt) våldsbrott eller sexualbrott och slå fast detta i det domstolsavgörande som avslutar brottmålsprocessen. I domstolsavgörandet måste det slås fast att det finns ett tydligt orsakssamband mellan brottet och skadorna eller hälsobesvärerna eller i förekommande fall dödsfallet.

I det domstolsavgörande som avslutar brottmålsprocessen kan det även förordnas att förfarandet ska vilandeförklaras eller avslutas.

Enligt den spanska strafflagstiftningen bör ett mål vilandeförklaras om det inte har gått att styrka att det brott som målet rör har begåtts, eller om det har slagits fast att brottet har begåtts men att det saknas tillräcklig bevisning för att anklaga en eller flera enskilda personer för att vara gärningsmän, medbrottslingar eller medhjälpare.

Ärendet bör läggas ned om det inte finns något som tyder på att den gärning som har gett upphov till rättsprocessen har begåtts, om gärningen inte var brottslig eller om de som anklagas för att vara gärningsmän, medbrottslingar eller medhjälpare verkar sakna straffrättsligt ansvar.

Vid **terroristbrott** måste domstolen vanligtvis göra en bedömning av huruvida det enligt tillämplig lagstiftning finns ett civilrättsligt ansvar för gärningarna och skadorna. Beviljandet av stöd och förmåner enligt den spanska terroristlagstiftningen omfattas av de principer för ersättning som fastställs i den europeiska konventionen om ersättning åt offer för våldsbrott.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Om undersökningsdomaren (i en domstol eller rättslig myndighet) beslutar att avsluta förfarandet – dvs. lägga ned ärendet – kan brottsoffret överklaga beslutet om han eller hon personligen närvarade vid rättegången och om enskilt åtal har väckts.

Enligt den spanska strafflagstiftningen bör ett mål vilandeförklaras om det inte har gått att styrka att det brott som målet rör har begåtts, eller om det har slagits fast att brottet har begåtts men att det saknas tillräcklig bevisning för att anklaga en eller flera enskilda personer för att vara gärningsmän, medbrottslingar eller medhjälpare.

Ärendet bör läggas ned om det inte finns något som tyder på att den gärning som har gett upphov till rättsprocessen har begåtts, om gärningen inte var brottslig eller om de som anklagas för att vara gärningsmän, medbrottslingar eller medhjälpare verkar sakna straffrättsligt ansvar.

Vid **våldsbrott och sexualbrott** krävs i regel ett avgörande som vunnit laga kraft och inte längre kan överklagas för att ett brottsoffer ska kunna ansöka om de olika former av lagstadgat stöd som han eller hon har rätt till. Det beslut som avgör brottmålsprocessen får därför överklagas inom den föreskrivna tidsfristen och med hjälp av de rättsmedel som anges i beslutet.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Staten betalar hela eller delar av stödet om gärningsmannen har förklarats delvis insolvent.

Staten övertar dina rättigheter mot den part som är civilrättsligt ansvarig för brottet, upp till hela det belopp i preliminärt eller slutligt stöd som du har beviljats som brottsoffer eller stödmottagare.

Staten kan väcka regresstalan mot den part som är civilrättsligt ansvarig för brottet för att kräva full eller delvis betalning av det beviljade stödet.

I förekommande fall sker verkställigheten genom det administrativa indrivningsförfarandet. Detta gäller bland annat i följande fall:

Om det i det lagakraftvunna domstolsavgörandet slås fast att inget brott har begåtts.

Om både du som brottsoffer och de personer som är ekonomiskt beroende av dig efter utbetalningen av stödet av något skäl fick full eller delvis ersättning för de lidna skadorna under de tre år som gått sedan stödet beviljades.

Om stödet erhöles grundat på falska eller medvetet ofullständiga uppgifter eller på annat bedrägligt sätt, samt vid medvetet utelämnande av omständigheter som skulle ha lett till att det begärda stödet hade nekats eller minskats.

Om den ersättning som beviljats i domen är lägre än det preliminära stödet.

Detta sker genom att staten intervenerar i det pågående straff- eller civilrättsliga förfarandet. Detta påverkar dock inte den civilrättsliga talan som den allmänna åklagaren kan väcka.

Brottsoffer kan få all information de behöver från de relevanta kontoren för stöd till brottsoffer, eller vid terroristbrott från Spaniens högsta domstols kontor för information och stöd till offer för terrorism.

Kontoren för stöd till brottsoffer informerar om vilka möjligheter det finns för dig som brottsoffer att påverka när det gäller fängelsedomerna och gör vad som krävs för att du ska kunna utöva dina lagstadgade rättigheter.

Om du är ett offer för terrorism ger Spaniens högsta domstols kontor för information och stöd till offer för terrorism dig tillgång till de informationskanaler som behövs för att du ska få reda på allt du behöver i samband med verkställigheten av fängelsedomerna och hela vägen fram tills straffet har avtjänats. Detta gäller särskilt i ärenden där förmåner beviljas eller intagna frigges. Inom ramen för handläggningen av ersättningsmål informerar kontoret dig som brottsoffer dessutom om hur du gör för att få intyg på de lagakraftvunna domarna som meddelats, beslut om att inte verkställa civilrättsliga skadeståndsanspråk och andra handlingar som krävs för att handlägga det lagstadgade stödet.

Senaste uppdatering: 17/01/2024

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Frankrike

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningspersonen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Om du har lidit skada till följd av ett brott kan du vända dig till en domstol och begära att domstolen förpliktar gärningspersonen att betala ersättning för den skada som han eller hon åsamkat dig. Ersättningen betalas i form av ett skadestånd. Ditt skadeståndskrav kan framställas i en tvistemålsprocess eller i en brottmålsprocess.

Tvistemålsprocesser

Du kan väcka en civilrättslig talan vid en tvistemålsdomstol oavsett om den person som åsamkat dig skadan har begått ett brott eller inte.

Vilken domstol som är behörig beror på typen av krav och det belopp som krävs:

- Vid krav på mindre än 10 000 euro är underrätten för tvistemål (*tribunal d'instance*) behörig domstol.
- Vid krav på mer än 10 000 euro är den övre underrätten för tvistemål (*tribunal de grande instance*) behörig domstol ([☞ adressförteckning](#)).

Brottmålsprocesser

Om den person som åsamkat dig skadan har begått ett brott kan du begära ersättning inom ramen för brottmålsprocessen. Du kan begära att erkännas som civilrättslig part i brottmålsprocessen (*partie civile*) genom att rikta en begäran om detta till brottsutredarna, den allmänna åklagaren (*procureur de la République*), undersökningsdomaren (*juge d'instruction*) eller domstolen.

Du måste personligen ha lidit skada som direkt orsakats av det brott som rättegången avser.

En minderårig person får inte själv begära att erkännas som civilrättslig part i brottmålsprocessen. Det måste hans eller hennes föräldrar göra.

Så snart skadeståndsbeloppet har fastställts av tvistemåls- eller brottmålsdomstolen har brottsoffret en fordran på den dömde, som blir skadeståndsskyldig.

Fordran är en rättighet som brottsoffret kan driva in.

Om brottsoffret har svårt att driva in beloppet kan han eller hon

– begära att domstolen ska utfärda ett betalningsföreläggande,

– anlita en exekutionstjänsteman som kan utmäta egendom.

Tjänsten för hjälp med indrivning av brottskadeersättning (*Service d'aide au recouvrement des victimes d'infractions* – SARVI) vid garantifonden för offer för terrorism och andra brott (*Fonds de garantie des victimes d'actes de terrorisme et d'autres infractions* – FGTI) kan hjälpa dig att driva in det skadestånd som domstolen beviljat. Detta kan dock ske först efter det att rättegången i brottmålet har avslutats.

Tjänsten är avsedd för brottsoffer som utsatts för ringa personskada eller vissa former av sakskada som inte kan ersättas av någon av nämnderna för brottskadeersättning (*Commissions d'indemnisation des victimes d'infractions* – CIVI).

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Du kan inge ditt krav både under den allmänna åklagarens förundersökning och undersökningsdomarens undersökning.

Kravet kan framställas genom att inge en [☞ skriftlig](#) ansökan före domstolsförhandlingen (ansökan måste ha inkommit 24 timmar före förhandlingen).

Du kan även framställa ditt krav direkt vid den domstolsförhandling som hålls under rättegången. I så fall kan du framställa ditt krav [☞ skriftligen](#) eller muntligen. Kravet måste framställas innan åklagaren gör sin sakframställan och föreslår en dom.

Vad kan jag kräva skadestånd för och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Du kan kräva skadestånd för all skada som du lidit. Följande tre typer av skada kan ersättas:

Personskada, dvs. en skada som rör en persons hälsa eller fysiska eller psykiska integritet.

Ideell skada, dvs. en skada som rör en persons känslomässiga välbefinnande, heder eller anseende.

Sakskada, dvs. en skada som rör en persons egendom och ekonomiska intressen.

Skadan måste ha orsakats av en särskild händelse (en olycka, en felaktig leverans osv.)

Den person som du kräver ersättning från måste vara den person som orsakade skadan och skadan måste var reell (odiskutabelt ha åsamkat dig skada), direkt (röra dig personligen) och specifik.

Du måste ge en korrekt beskrivning av skadan och lägga fram bevis på skadan (fakturor, fotografier på olyckan osv.). Eftersom det inte finns något minsta eller högsta ersättningsbelopp måste du i ansökan ange vilket belopp du kräver i ersättning. Domstolen kan inte förplikta den part som talan väckts mot att betala ett högre belopp än det du krävt.

Du kan framställa ditt krav [☞ skriftligen](#), utan att du behöver uppfylla några särskilda formkrav, eller muntligen inför domstolen.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Nej.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Du måste tillhandahålla all information som styrker din skada (fotografier, fakturor, vittnesutsagor osv.) och som visar att den person som du kräver ersättning av är ersättningskyldig.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

I princip finns inga sådana specifika kostnader.

Om den allmänna åklagaren inte inleder en förundersökning trots att brottsoffret anser att ett brott har begåtts och söker ersättning för brottet får brottsoffret under vissa villkor vända sig direkt till undersökningsdomaren genom att inge en brottsanmälan tillsammans med [☞ en ansökan om att erkännas som civilrättslig part i brottmålsprocessen](#). Detta inleder både brottmålsprocessen och den civilrättsliga process som gör det möjligt att kräva ersättning från gärningspersonen.

Undersökningsdomaren kan därefter uppmana klaganden att betala en depositionsavgift. Storleken på depositionsavgiften fastställs av domaren och grundas på klagandens inkomst. Det deponerade beloppet kallas *consignation*. Depositionsavgiften måste betalas inom en frist som fastställs av domaren. Vid för sen betalning avslås klagomålet.

Om den allmänna åklagaren inte väcker åtal kan brottsoffret på samma sätt utfärda en "direkt kallelse att inställa sig" (*citation directe*) inför brottmålsdomstolen, och inleda en brottmålsprocess och en civilrättslig process mot svaranden. I så fall kan det vara nödvändigt att betala en depositionsavgift till domstolen.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Personer med begränsade resurser kan beviljas rättshjälp, så att advokatarvoden och rättegångskostnader helt eller delvis betalas av staten. . Vid de allra grövsta brotten beviljas rättshjälp utan behovsprövning (se förteckningen i [☞ artikel 9-2 i lag nr 91-647 av den 10 juli 1991 om rättshjälp \(Loi n° 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique\)](#)).

Du har rätt till rättshjälp om du är fransk medborgare eller EU-medborgare, även om du inte bor i Frankrike, eller om du är utländsk medborgare och vistas lagligt i Frankrike.

Vissa organ som ger tillgång till juridiska tjänster, exempelvis rättscentrum (*maisons de la justice et du droit*) eller rättsinformationskontor (*points d'accès au droit*), ger gratis rådgivning i juridiska frågor och kan, oavsett din nationalitet, hjälpa dig att uppfylla de eventuella formkrav som krävs för att du ska kunna utöva dina rättigheter. De kan även hjälpa dig i utomrättsliga förfaranden.

Detsamma gäller för [☞ brottsofferorganisationer](#), som framför allt tillhandahåller gratis juridiskt bistånd.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningspersonen?

Domstolen kan besluta att ansökan om att erkännas som civilrättslig part i brottmålsprocessen inte kan prövas i sak, med motiveringen att kravet är oberättigat. Detta är särskilt fallet om domstolen anser att den aktuella personen inte har påverkats av det brott som rättegången avser. Domstolen får fatta beslut i brottmålet (skuld, fängelsedom och/eller böter) och tvistemålet (ersättning) på en och samma gång. Domstolen får även fatta beslut i tvistemålet vid en senare tidpunkt om den anser att den inte har tillgång alla fakta som behövs.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Om du inte är nöjd med domstolens beslut kan du överklaga beslutet till den appellationsdomstol vars behörighet domstolen i första instans omfattas av.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningspersonen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Så snart skadeståndsbeloppet har fastställts av tvistemåls- eller brottmålsdomstolen har brottsoffret en fordran på den dömda personen, som blir skadeståndsskyldig. Fordran är en rättighet som brottsoffret kan driva in.

Om brottsoffret har svårt att driva in beloppen kan han eller hon

begära att domstolen utfärdar ett betalningsföreläggande, anlita en exekutionstjänsteman som kan utmäta egendom.

SARVI kan hjälpa dig att driva in det skadestånd, jämte ränta (och de belopp som du tilldelats i ersättning för dina rättegångskostnader), som domstolen beviljat. Detta kan dock ske först när rättegången i brottmålet har avslutats. SARVI betalar ett belopp till brottsoffret (beloppet beror på hur hård domen är) och driver själv in de summor som den dömda ålagts att betala. SARVI är en kostnadsfri och konfidentiell tjänst.

Tjänsten är avsedd för offer som utsatts för ringa personskada, eller viss sakskada, och som inte kan få ersättning från nämnden för brottsskadeersättning.

Du kan vara berättigad till hjälp från SARVI om

du är en privatperson och har erhållit en dom från en brottmålsdomstol i vilken du beviljats skadestånd och eventuellt ersättning för alla eller delar av dina rättegångskostnader,

du inte har rätt till ersättning från nämnden för brottsskadeersättning, och

den dömda två månader efter den lagkraftvunna domen inte har betalat de belopp som han eller hon har ålagts att betala.

Vad du kan få:

Om ditt krav uppgår till högst 1 000 euro kan du få hela beloppet.

Om ditt krav uppgår till mer än 1 000 euro kan du få

Ø 30 % av beloppet, dock minst 1 000 euro och högst 3 000 euro,

Ø indrivningshjälp, dvs. SARVI driver å dina vägnar in resten av det belopp som den dömda ska betala dig. Varje kvartal meddelas du hur det har gått med de åtgärder som vidtagits för din räkning. Tack vare detta förfarande behöver du inte anlita en exekutionstjänsteman. SARVI använder sig av de juridiska verktyg som det tilldelats i lag. Verksamheten begränsas dock av den dömdes betalningsförmåga. Vid underlåtenhet att betala kan SARVI ålägga den betalningsskyldige att betala en straffavgift.

Den del som SARVI betalar betalas ut inom två månader från mottagandet av den fullständiga ärendeakten.

Vilka frister gäller för att inge ett krav?

Du måste inge ditt krav senast ett år efter meddelandet av den lagkraftvunna domen.

Om nämnden för brottsskadeersättning har avslagit din ansökan om ersättning har du ett år på dig att kontakta SARVI, från och med delgivningen av avslagsbeslutet.

Det finns ett [formulär för begäran om indrivning](#). Det är inte obligatoriskt att företrädas av ett juridiskt ombud.

En förteckning över vilka styrkande handlingar som ska bifogas din ansökan anges i det formulär som ska skickas till

Fonds de Garantie – SARVI

TSA 10316

94689 VINCENNES CEDEX

Mer information finns på <https://www.fondsdegarantie.fr/sarvi/>

SARVI kan avslå din begäran om indrivning av belopp från den dömda, eller vägra att fatta ett beslut om din begäran, om du inte uppfyller de obligatoriska kraven.

Senaste uppdatering: 25/10/2019

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Kroatien

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Anspråk på skadestånd på grund av ett brott prövas om målsägande yrkar på detta under brottmålsprocessen, om detta inte väsentligt försenar förfarandet. (artikel 153.1 i straffprocesslagen (*Zakon o kaznenom postupku*)).

Målsäganden kan yrka på skadestånd som en del av brottmålsprocessen (artikel 154.1 i straffprocesslagen).

Anspråk på skadestånd som görs som en del av brottmålsprocessen kan inges antingen till det kansli som handlägger talan eller den domstol som prövar målet (artikel 155.1 i straffprocesslagen).

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Anspråk på skadestånd kan framföras ända till dess att bevisupptagningen domstolen i första instans har avslutats (artikel 155.2 i straffprocesslagen).

Vad kan jag kräva skadestånd för och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

En talan om enskilt anspråk i anledning av brott kan innehålla en hänvisning till ett skadeståndskrav i stämningen (artikel 153.2 i straffprocesslagen).

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Det finns inte någon särskild blankett för skadeståndskrav.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Den person som är bemyndigad att framställa kravet måste ange kravet och lägga fram bevisning för att styrka kravet (artikel 155.3 i straffprocesslagen). Bevisningens typ och omfattning specificeras inte i lagstiftningen.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Några domstolsavgifter uttas inte, och inte heller avgifter för att inge anspråket på skadestånd som en del av brottmålsprocessen.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Brottsoffer som utsatts för ett brott som medför fängelse i mer än fem år och som har lidit allvarlig skada av brottet, har rätt att biträdas av ett målsägandebiträde vid framställandet av anspråk på skadestånd (artikel 43.2 i straffprocesslagen). Denna rättighet begränsas inte av målsägandens bostadsort.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

I en fällande dom mot den tilltalade kan domstolen bevilja hela det enskilda anspråk som målsäganden framställt, eller delvis bevilja anspråket och anmoda målsäganden att väcka en civilrättslig talan. Om den information som finns tillgänglig under brottmålsprocessen inte räcker för att domstolen ska bevilja helt eller delvist skadestånd, anmodar den målsäganden att väcka separat talan.

Vid friande dom, eller om åtalet läggs ned eller förfarandet avslutas, anmodar domstolen målsäganden att väcka en separat talan om skadestånd. Om domstolen förklarar sig inte vara obehörig anmoder den målsäganden att väcka eller försätta talan vid behörig domstol och framställa sitt anspråk på skadestånd där (artikel 158.2 och 158.3 i straffprocesslagen).

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Målsäganden kan överklaga domstolsavgörandet i den del som avser domstolskostnader och i den del som avser anspråk på skadestånd. Om en åklagare har övertagit åtalet från målsäganden kan den sistnämnde inge överklagan med hänvisning till samtliga godtagbara besvärsgrunder (artikel 464.4 i straffprocesslagen).

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Om en behörig person så begär får interimistiska åtgärder vidtas under brottmålsprocessen (med stöd av relevanta verkställighetsbestämmelser) för att säkra anspråk på skadestånd på grund av ett brott.

Det beslut som avses i föregående stycke fattas av undersökningsdomaren. Efter att åtal har väckts fattar åtalsavdelningen ett sådant beslut, eller vid förhandlingen, den domstol som prövar målet. Överklagas en interimistisk åtgärd innebär detta inte att verkställigheten skjuts upp (artikel 160 i straffprocesslagen).

Senaste uppdatering: 26/04/2021

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Italien

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Gärningsmannen är skyldig att gottgöra den skada som brottsoffret åsamkats. Enligt artikel 185 i strafflagen ska ersättning för alla brott ske i enlighet med civilrättslagstiftningen. Om ett brott har lett till materiell eller ideell skada måste gärningsmannen och varje annan person som enligt civilrätten är ansvarig för gärningsmannens handlingar betala skadestånd. Enligt civilrätten är skada till följd av ett brott en av de omständigheter där det kan vara nödvändigt att ersätta ideell skada (artikel 2059 i civil lagen).

Brottsoffret har två olika alternativ för att få gottgörelse för den skada som lidits.

Brottsoffret kan föra talan om enskilt anspråk som en civilrättslig part i en brottmålsprocess. Det innebär att brottsoffret för sin civilrättsliga talan inom ramen för brottmålsprocessen (*costituzione di parte civile*). I slutet av brottmålsprocessen gör domstolen en bedömning av skadan och utdömer skadestånd, eller nöjer sig med att konstatera att brottsoffret har rätt till skadestånd och ber parterna vända sig till en tvistemålsdomstol för att fastställa skadeståndsbeloppet. Enligt artikel 74 i straffprocesslagen får var och en som har lidit skada av ett brott, eller deras arvingar, föra en talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen mot den tilltalade och varje person som har ett civilrättsligt ansvar i enlighet med artikel 185 i strafflagen.

Brottsoffret kan även väcka en civilrättslig talan direkt, genom att ansöka om ersättning vid en allmän tvistemålsdomstol.

Förhållandet mellan en civilrättslig och en straffrättslig talan regleras av artikel 75 i straffprocesslagen. En civilrättslig talan som väcks vid en tvistemålsdomstol kan överföras till en brottmålsprocess. Detta kan göras när som helst fram till dess att tvistemålsdomstolen meddelar dom i saken i målet, även om denna dom fortfarande kan överklagas. I så fall avbryts den civilrättsliga processen, och brottmålsdomstolen fattar även beslut om rättegångskostnaderna vid tvistemålsdomstolen. Om den civilrättsliga talan inte överförs till brottmålsprocessen fortsätter handläggningen av talan vid tvistemålsdomstolen. Så är även fallet om talan väcktes vid en tidpunkt då det inte längre var möjligt att väcka talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen. Om en civilrättslig talan mot en person som är tilltalad i en brottmålsprocess väcks vid en tvistemålsdomstol efter att en talan om enskilt anspråk som civilrättslig part har väckts i brottmålsprocessen, eller efter en brottmålsdom i första instans, vilandeförklaras tvistemålsprocessen i avvaktan på brottmålsdomen, förutom vid de undantag som anges i lag.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

En talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen får väckas fram till tidpunkten för den förberedande förhandlingen, eller till och med efter detta. I så fall måste talan ha väckts före slutförandet av de förberedelser som enligt artikel 484 i straffprocesslagen måste vidtas innan själva rättegången inleds. Efter detta går det inte längre att väcka talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen. Om en civilrättslig part väcker talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen efter det att den tidsfrist för att kalla vittnen, sakkunniga och rådgivare som anges i artikel 468.1 i straffprocesslagen har löpt ut, kan den civilrättsliga parten inte utöva sin rätt att överlämna listor på vittnen, experter eller tekniska rådgivare. Så snart den civilrättsliga parten har väckt talan om enskilt anspråk får denne ställning som part i rättegången i första instans och i eventuella överklaganden, om vederbörande inte undantas eller frivilligt avsägar sig denna ställning. En talan om enskilt anspråk i en brottmålsprocess läggs ned i följande två fall: 1) En ansökan om att en civilrättslig part ska undantas kan inges av den allmänna åklagaren, den tilltalade eller en part med civilrättsligt ansvar (artikel 80 straffprocesslagen), eller så kan domstolen på eget initiativ förordna att en civilrättslig part ska undantas när som helst fram till dess att rättegången i första instans inleds (artikel 81 i straffprocesslagen). 2) När som helst under processen kan den civilrättsliga talan uttryckligen återkallas genom en muntlig eller skriftlig förklaring från den civilrättsliga parten eller dennes särskilda ombud (*procuratore speciale*). Den civilrättsliga talan anses ha återkallats genom tyst medgivande om inget yrkanden framställs, eller om en talan väcks vid en tvistemålsdomstol (artikel 82 i straffprocesslagen).

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

I en talan om enskilt anspråk i en brottmålsprocess kan det yrkas på ersättning för alla former av skador, både materiella och ideella, sjukvårdskostnader, rättshjälp, teknisk rådgivning och andra kostnader som uppstått och styrkts, under förutsättning att skadorna har uppstått till följd av det brott som begåtts.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Det finns inte några officiella blanketter inom ramen för den italienska brottmålsprocessen, men följande krav måste vara uppfyllda:

Den civilrättsliga parten måste ha rättskapacitet (*capacità processuale*). Förklaringen om att parten vill föra talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen måste inges till relevant domstolskansli eller överlämnas vid förhandlingen. För att kunna tillåtas måste den innehålla a) personuppgifter för den fysiska person eller namnet på den sammanslutning eller organ som vill föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part och personuppgifter för deras juridiska ombud, b) personuppgifter för den tilltalade mot vilken talan om enskilt anspråk förs, eller andra uppgifter som kan identifiera dem, c) det fullständiga namnet på den advokat som företräder den civilrättsliga parten och detaljer om dennes tillstånd att agera, d) en motivering av skadeståndskravet och e) advokatens underskrift. Om förklaringen inges vid ett annat tillfälle än vid en förhandling måste den civilrättsliga parten underrätta de övriga parterna om förklaringen. Underrättelsen träder i kraft i förhållande till varje part samma dag som den delges. Om advokatens tillstånd att agera inte anges längst ned i eller i

marginalen till förklaringen om att den civilrättsliga parten vill föra talan om enskilt anspråk, och i stället meddelas på ett av de andra formulär som föreskrivs i artikel 100.1 och 100.2 i straffprocesslagen, måste detta registreras på domstolens kansli eller inges vid förhandlingen tillsammans med förklaringen.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Talan om enskilt anspråk i en brottsprocess går utöver processen för att fastställa den tilltalades skuld eller oskuld. Det är åklagarmyndighetens uppgift att bevisa att den tilltalade är skyldig. Den civilrättsliga parten kan emellertid spela en roll i bevisprocessen, särskilt när det gäller bevis på den typ av skada som lidits, omfattningen av skadan osv. I en tvistemålsprocess är det däremot brottsoffret som i regel har bevisbördan när det gäller att lägga fram bevis (t.ex. läkarintyg) som visar omfattningen av den skada som lidits, även om bevisbördan kan fullgöras genom att visa att det finns en rättslig presumtion till brottsoffrets fördel.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Statligt finansierad rättshjälp kan beviljas personer vars årsinkomst inte överstiger en viss tröskel. Rättshjälpen beviljas under förutsättning att rättsprocessen äger rum i Italien. Både italienska och icke-italienska medborgare kan ansöka om rättshjälp. Rättshjälpen regleras av presidentdekret nr 115/2002.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

I en brottmålsprocess prövas inte skadeståndskravet om den tilltalade frikänns. Om det under förundersökningen begärs att en överenskommen påföljd ska tillämpas (*richiesta di applicazione di pena*) kan en ansökan om att föra talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen inte godtas vid den förhandling som följer. En ansökan om att föra talan om enskilt anspråk kan inte heller göras vid en förhandling efter en begäran om tillämpning av en överenskommen påföljd i ett förfarande om en invändning mot ett beslut om påföljd som fattas utan att höra den tilltalade (*opposizione a decreto penale*) eller en invändning mot ett beslut om omedelbar dom (*opposizione a decreto di giudizio immediato*). I lagstiftningen anges dessutom uttryckligen att en civilrättslig part i vissa andra fall inte får föra talan om enskilt anspråk i en brottmålsprocess, t.ex. i en rättegång mot minderåriga.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

I slutet av rättegången, efter domen i första instans eller efter ett överklagande, kan den civilrättsliga parten komma fram till att det slutliga avgörandet inte tar tillräcklig hänsyn till den skada som denne lidit. I så fall kan den civilrättsliga parten – återigen genom sin advokat – överklaga domen, men bara i de delar eller punkter som rör skadeståndskravet. En påföljande dom kan sedan ändra domen i första instans i de delar som rör de civilrättsliga aspekterna (och således skadeståndet). En sådan dom kan vända de negativa effekterna av domen i första instans när det gäller gottgörelsen av skada, men påverkar inte bedömningen av den tilltalades straffrättsliga skuld. En tilltalad som bedömts oskyldig i straffrättsligt hänseende fortsätter att betraktas som oskyldig även efter att domen har ändrats till den civilrättsliga partens fördel. Brottmålsdomstolens beslut om den tilltalades straffrättsliga skuld står således fast om en dom som frikänner den tilltalade endast överklagas av den civilrättsliga parten. Det kan därför finnas en objektiv och konkret konflikt mellan slutsatserna i den dom i första instans som frikänner den tilltalade i straffrättsligt hänseende och slutsatserna i en dom till följd av ett överklagande som ingetts av den civilrättsliga parten, som låter samma faktiska omständigheter ligga till grund för ett avgörande om gottgörelsen av skada. Det är tydligt att detta är en extremt känslig och teknisk fråga.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

På den civilrättsliga partens begäran, och förutsatt att det finns giltiga skäl, förklarar domstolen att dess beslut att bevilja ersättning för skada är preliminärt verkställbart. Ett föreläggande om en första preliminär delbetalning (*provvisoriale*) är alltid omedelbart verkställbart. Så snart domen blir verkställbar kan parten verkställa denna i enlighet med sedvanliga civilprocessrättsliga bestämmelser.

Senaste uppdatering: 16/09/2021

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Cypern

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Brottmålsdomstolen är behörig att bevilja brottsoffret ett begränsat skadestånd i en brottmålsprocess, förutsatt att den tilltalade förklaras skyldig till brottet.

Den möjligheten har dock inte utnyttjats särskilt ofta, och inte alls de senaste decennierna.

I fall som dessa har brottsoffret emellertid rätt att ansöka om ersättning genom att väcka en civilrättslig talan mot gärningsmannen.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Skadeståndskravet bör läggas fram efter att brottmålsprocessen har avslutats, genom att du väcker en civilrättslig talan. Notera att en sådan talan väcks oberoende av, och separat från, brottmålsprocessen.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Du kan kräva ersättning för alla förluster och skador som du lidit genom att ange de enskilda typerna av skada, t.ex. fysisk skada, sveda och värk, inkomstbortfall och lagstadgad ränta.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Ja, stämningsansökan. Detta formulär bör inges till sekretariatet – domstolens kansli. Det kan antingen innehålla hela kärandens skadeståndskrav eller en kort översikt över kravet, som senare kompletteras med en mer detaljerad redogörelse.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

För att styrka skadeståndskravet måste bevisning som bevisar att skadan lidits läggas fram.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Ja, det finns avgifter och kostnader som är kopplade till skadeståndskravet. Dessa beror på storleken på den ersättning som krävs.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Du kan få rättshjälp när som helst under förfarandet, förutsatt att du är berättigad till det, dvs. uppfyller de lagstadgade kriterierna. I tvistemål är rättshjälpen knuten till människorättskränkningar enligt de konventioner som anges i lag. Rättshjälpen inbegriper kostnadsfri rådgivning och representation, och gäller i samma utsträckning för personer som är bosatta i ett annat land.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Ej tillämpligt – se ovan.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Ej tillämpligt – se ovan.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

För att verkställa en dom om ersättning delges domen svaranden (gärningsmannen). Svaranden är skyldig att följa domen. Om domen inte följs kan käranden (brottssoffret) ansöka om verkställighet för att tvinga svaranden att följa domen.

Senaste uppdatering: 11/03/2024

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [lv](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Skadestånd från gärningspersonen - Lettland

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Du har rätt att få information om bestämmelserna för att begära och få ersättning, inbegripet statlig ersättning, från den myndighet som handlägger ärendet (polisen, åklagarmyndigheten, domstolen), och för att begära skadestånd i brottmålsprocessen.

Du kan begära skadestånd när som helst under brottmålsprocessen, fram till dess att förstainstansrätten inleder sin prövning av ärendet. Begäran kan göras skriftligen eller muntligen. En muntlig begäran registreras i protokollet av den myndighet som handlägger ärendet (polisen, åklagarmyndigheten, domstolen).

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Du kan begära skadestånd när som helst under brottmålsprocessen, fram till dess att förstainstansrätten inleder sin prövning av ärendet. Om den person som hålls straffrättsligt ansvarig inte har identifierats begränsar detta inte din rätt att lägga fram ett skadeståndskrav.

Brottsoffret har rätt att dra tillbaka ett skadeståndskrav när som helst under brottmålsprocessen, fram till dess att domstolen drar sig tillbaka för att överlägga om domen.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Du har rätt att få information om bestämmelserna för att begära ersättning från den myndighet som handlägger ärendet (polisen, åklagarmyndigheten, domstolen).

Begäran kan göras skriftligen eller muntligen. En muntlig begäran registreras i protokollet av den myndighet som handlägger ärendet (polisen, åklagarmyndigheten, domstolen).

Tillsammans med begäran måste du lägga fram bevis till stöd för det belopp som du kräver i ersättning för materiell skada. Vid ideell skada och fysiskt lidande räcker det emellertid att ange vilket belopp du begär i ersättning. I din ansökan måste du specificera till vilket betalkonto skadeståndet ska betalas.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Begäran kan göras skriftligen eller muntligen. En muntlig begäran registreras i protokollet av den myndighet som handlägger ärendet (polisen, åklagarmyndigheten, domstolen).

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Tillsammans med begäran måste du lägga fram bevis till stöd för det belopp som du kräver i ersättning för materiell skada. Vid ideell skada och fysiskt lidande räcker det emellertid att ange vilket belopp du begär i ersättning.

Domstolen fastställer ersättningsbeloppet genom att bedöma ditt krav och ta hänsyn till omfattningen av din materiella förlust, brottets svårighetsgrad och karaktär, det fysiska lidande du åsamkats, permanent stympling och invaliditet, graden och den offentliga karaktären av den ideella skadan och den psykologiska skadan.

Direkta skador bedöms utifrån de prisnivåer som man utgick från i åtalet.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Ingen avgift tas ut för att framställa ett skadeståndskrav i en brottmålsprocess.

Om du anser att du inte har fått full ersättning har du rätt att ansöka om ersättning i enlighet med [civilprocesslagen](#) (*Civilprocesa likums*). Vid fastställandet av ersättningsbeloppet ska hänsyn tas till den ersättning som du har fått till följd av brottmålsprocessen.

Vid en civilrättslig talan om ersättning behöver brottsoffret inte betala den statliga avgiften.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Om skyddet av en minderårigs rättigheter och intressen kringgås eller på annat sätt inte garanteras, eller om dennes ombud inger en motiverad begäran, kan den myndighet som handlägger ärendet (polisen, åklagarmyndigheten, domstolen) besluta att en advokat ska utses att företräda det minderåriga brottsoffret.

Om en person i brottmålsprocessens rättigheter och intressen inte kan skyddas på annat sätt kan den myndighet som handlägger ärendet (polisen, åklagarmyndigheten, domstolen) i undantagsfall besluta att en advokat ska utses för att företräda en fattig eller missgynnad vuxen. Den myndighet som handlägger ärendet (polisen, åklagarmyndigheten, domstolen) utser även en advokat om ingen av de anhöriga kan företräda brottsoffret. I så fall täcker rättshjälpsmyndigheten (*Juridiskās palīdzības administrācija*) advokatens arvode för tillhandahållandet av statlig rättshjälp i brottmål.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Om domstolen frikänner den tilltalade prövas inte kravet på skadestånd för den skada som brottet har orsakat. Om domstolen inte prövar ditt skadeståndskrav kan du väcka en civilrättslig talan om ersättning i enlighet med [civilprocesslagen](#).

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Om domstolen inte prövar ditt skadeståndskrav kan du väcka en civilrättslig talan om ersättning i enlighet med [civilprocesslagen](#).

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Beslut om indrivning av ersättning för skada som brottsoffret lidit verkställs av auktoriserade exekutionstjänstemän som inleder verkställigheten efter en skriftlig begäran från uppborrdsmannen med stöd av en exekutionstitel.

För att verkställa en del av en dom om indrivning av ersättning för skada som brottsoffret lidit utfärdar domstolen ett beslut om verkställighet på brottsoffrets begäran.

Uppborrdsmän som driver in fordringar till följd av personskador som resulterat i invaliditet eller andra hälsobesvär eller i att en person avlidit är befriade från de verkställighetsavgifter som ska betalas till auktoriserade exekutionstjänstemän.

Den auktoriserade exekutionstjänstemannen vidtar på eget initiativ de åtgärder som behövs och använder sig av tillgängliga medel och metoder för att snabbt och effektivt verkställa domstolsavgöranden. Den auktoriserade exekutionstjänstemannen förklarar vilka rättigheter och skyldigheter som gäller när parterna utövar sina processuella rättigheter i god tro.

Senaste uppdatering: 18/12/2023

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Litauen

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottnålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Du kan begära ersättning för skada som uppkommit till följd av ett brott genom att föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen. Ett enskilt anspråk kan framställas under förundersökningsfasen, genom att inge en ansökan till förundersökningsledaren eller åklagaren, och när målet prövas, genom att inge en ansökan till domstolen. Om ett enskilt anspråk inte har framställts eller om det inte prövades under brottmålsprocessen kan du väcka en civilrättslig talan i en tvistemålsprocess.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Ett enskilt anspråk kan framställas när som helst under brottmålsprocessen, ända fram till dess att domstolen inleder bevisupptagningen.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Genom att föra talan om enskilt anspråk kan du kräva skadestånd för materiell eller ideell skada som du lidit till följd av det brott som den misstänkte eller tilltalade har begått. I anspråket bör du ange exakt vilket belopp du kräver i skadestånd och vilka omständigheter du anför som stöd för ditt krav.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Det finns inte någon särskild blankett för enskilda anspråk. Endast de allmänna kraven på inlagor som inges till domstolen tillämpas.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Du bör lägga fram skriftlig, materiell eller annan bevisning som styrker omfattningen av den skada du lidit.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Den som framställer ett enskilt anspråk vid en domstol för att få ersättning för materiell och ideell skada som uppkommit till följd av ett brott är befriad från skyldigheten att betala stämpelskatt.

Kan jag få rättshjålp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Ja, litauiska medborgare, medborgare i andra EU-medlemsstater och andra fysiska personer som lagligen vistas i Litauen och andra EU-medlemsstater är berättigade till sekundär rättshjålp i ärenden som rör ersättning för skada som uppkommit till följd av brott. Beslut om huruvida rättshjålp ska ges fattas av tjänsten för statligt garanterad rättshjålp (*Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba*).

Når kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Ett enskilt anspråk avvisas om det saknas bevis för att den tilltalade deltog i ett brott.

Ett enskilt anspråk prövas inte om den tilltalade frikänns på grund av att det inte har begåtts någon gärning som uppfyller rekvisiten för att betraktas som ett brott eller en förseelse eller om den parten som för talan om enskilt anspråk eller hans eller hennes ombud inte närvarar vid domstolsförhandlingen. I så fall har den som framställt det enskilda anspråket rätt att väcka en civilrättslig talan.

I undantagsfall, om det inte går att exakt ange vilket skadeståndsbelopp som ska tilldelas eftersom det behövs kompletterande upplysningar, kan domstolen när den meddelar en fällande dom erkänna att den som har framställt det enskilda anspråket har rätt till skadestånd men att den överlåter åt en tvistemålsdomstol att fastställa skadeståndsbeloppet i en tvistemålsprocess.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Ja, du kan överklaga ett sådant beslut från domstolen vid en appellationsdomstol i enlighet med det förfarande som anges i straffprocesslagen (*Baudžiamojo proceso kodeksas*).

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Om en dom om beviljande av skadestånd vinner laga kraft har du rätt att få en skriftlig exekutionstitel som du kan överlämna till exekutionstjänstemannen.

Denne driver sedan in beloppet. Om alla tillämpliga villkor är uppfyllda kan statligt garanterad rättshjålp även ges under verkställighetsförfarandet.

Senaste uppdatering: 07/04/2023

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Luxemburg

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottnålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Det finns flera sätt att kräva skadestånd från gärningsmannen.

För att en brottmålsdomstol ska kunna fatta beslut om skadestånd måste brottsoffret föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen och kräva skadestånd från gärningsmannen om denne förklaras skyldig till brottet. Brottsotffret behöver inte närvara vid rättegången. Han eller hon kan företrädas av en advokat och inge sina skadeståndskrav skriftligen före förhandlingen.

Dessutom ger den ändrade lagen av den 12 mars 1984 om ersättning till vissa brottsoffer som lidit fysisk skada till följd av brott vissa brottsoffer rätt att begära ersättning från statskassan. Detta är en viktig åtgärd för brottsoffer i situationer där gärningsmannen inte har identifierats, där gärningsmannen har identifierats men inte kan hittas eller där gärningsmannen är insolvent. Om så är fallet måste brottsoffret inge en ansökan om ersättning till justitieministern, som fattar beslut om ansökan inom sex månader.

Staten betalar endast ut ersättning om brottsoffret inte kan få effektiv och adekvat ersättning på annat sätt (*t.ex. från gärningsmannen, välfärdssystemet eller en privat försäkring*).

Om staten ersätter brottsoffret kan denne ändå föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen och kräva ytterligare gottgörelse från gärningsmannen om han eller hon anser att den statliga ersättningen är otillräcklig. I så fall måste brottsoffret informera domstolen om att en ansökan om ersättning har ingetts till staten eller att ersättning har erhållits från staten

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Brottsoffret kan lägga fram ett skadeståndskrav i en brottmålsprocess genom att skicka ett brev till undersökningsdomaren och meddela att brottsoffret tänker föra talan om enskilt anspråk för att få ersättning för den skada som han eller hon anser sig ha lidit. Skadeståndskravet kan läggas fram när som helst under processen. Brottsotffret kan även lägga fram sitt krav vid förhandlingen.

Notera dock att om brottsoffret beslutar sig för att lägga fram sitt skadeståndskrav före förhandlingen kan han eller hon inte längre höras som vittne.

Om brottsoffret inte för talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen eller inte lägger fram några skadeståndskrav kan brottmålsdomstolen inte automatiskt bevilja brottsoffret skadestånd.

Ett brottsoffer som vid tidpunkten för förhandlingen inte driver ett skadeståndskrav förlorar inte sin rätt till ersättning. Brottsotffret kan fortfarande väcka en civilrättslig talan mot gärningsmannen vid en tvistemålsdomstol, förutsatt att talan väcks inom den föreskrivna preskriptionsfristen och det är styrkt att de aktuella handlingarna utgör en civilrättslig förseelse.

Det krav på ersättning som inges till justitieministern kan läggas fram innan brottmålsprocessen har avgjorts. Dessutom måste kravet inges inom två år från dagen för brottet. Om gärningsmannen åtalas och brottsoffret för talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen förlängs fristen för att lägga fram kravet och löper ut två år efter det slutliga beslutet från den domstol som prövar brottmålet. Om brottsoffret inte väcker talan om enskilt anspråk vid brottmålsdomstolen och det beslut som fattas vid domstolsförhandlingarna vinner laga kraft kan brottsoffret väcka en civilrättslig talan vid en tvistemålsdomstol för att få ersättning för den skada som lidits. I så fall förlängs fristen och löper ut två år efter det att domstolens beslut om skadestånd vann laga kraft. Om du är minderårig börjar emellertid inte preskriptionsfristen att löpa förrän du blir myndig, om handlingarna är belagda med straffrättsliga påföljder eller anges i och är straffbara enligt artiklarna 372, 373, 375 (*sexuella övergrepp och våldtäkt*), 3821 och 3822 (*människohandel*), 400, 401a, 402, 403 eller 405 (*dråp och uppsåtlig kroppsskada*) i Luxemburgs strafflag.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

I en brottmålsprocess måste brottsoffret i detalj redogöra för sitt skadeståndskrav. Detta kan göras antingen skriftligen eller muntligen vid förhandlingen. Kravet kan dock inges skriftligen före förhandlingen. I alla händelser måste brottsoffret lägga fram bevis för att styrka den fysiska skada som lidits (läkarintyg, fakturor osv.). I praktiken går det till så att domstolen under förhandlingen först hör vittnena och den misstänkte gärningsmannen och sedan den som eventuellt för talan om enskilt anspråk som civilrättslig part. I det skedet förklarar brottsoffret, eller den advokat som företräder brottsoffret, att han eller hon för talan om enskilt anspråk som civilrättslig part och lägger fram den handling där de detaljerade kraven anges för domstolen, åklagaren och parterna i målet. Brottsoffret behöver inte närvara vid rättegången och kan företrädas av en advokat.

Skadeståndskravet kan göras på ett vanligt papper och utgöras av en förteckning över de olika skador (fysisk skada/ekonomisk förlust och/eller ideell skada) som lidits och de skadeståndsbelopp som krävs. Om en skada inte kan kvantifieras eller om det exakta beloppet ännu inte är känt redovisas beloppet "för kännedom".

För det mesta är det den domstol som prövar åtalet mot den tilltalade som fastställer det skadeståndsbelopp som brottsoffret ska tilldelas som ersättning för skadan, om domstolen finner den tilltalade skyldig till brottet.

De förluster och utgifter som täcks av ersättningen är för brottsoffret:

– Fysisk (icke-psykisk) skada:

Sjukvårdskostnader för skada (sjukvård – sjukhusvård och öppenvård, återhämtning).

Ytterligare behov eller kostnader som uppstår till följd av personskada (t.ex. vård och assistans, tillfällig och permanent behandling, långvarig rehabilitering genom sjukgymnastik, anpassning av bostad, särskilda hjälpmedel m.m.).

Permanent skada (t.ex. invaliditet och andra permanenta funktionsnedsättningar).

Inkomstbortfall under sjukvårdsperioden och efter (inklusive förlorade inkomster och förlust av förmåga att skaffa sig inkomst eller minskat underhåll osv.).

Förlorade yrkesmöjligheter.

Utgifter vid rättsliga förfaranden rörande den händelse som orsakade skadan, t.ex. rättsliga avgifter, domstolskostnader.

Ersättning för personlig egendom som stulits eller skadats.

– Psykisk (ideell) skada:

Sveda och värk som brottsoffret åsamkats.

Förlust av livskvalitet (om brottsoffret inte längre kan leva samma liv som före brottet).

Lyte (ärr, förlust av en lem eller liknande).

Sexuella skador.

Domstolen kan låta en sakkunnig beräkna de exakta beloppen för de skador som lidits. Detta sker ofta, särskilt i samband med svåra kroppsskador.

I så fall kan domstolen bevilja ett förskott.

Efter sakkunnigutlåtandet fattas beslut om vilket skadeståndsbelopp som ska betalas.

Det högsta belopp som justitieministeriet kan bevilja får inte överstiga det tak som varje år fastställs genom storhertiglig förordning. För 2017 fastställdes taket till 63 000 euro. Ministern kan också bevilja ett förskott.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

I Luxemburg finns det inte någon särskild blankett för skadeståndskrav.

Kraven kan nedtecknas på ett vanligt papper.

Skadeståndskrav som inges till justitieministern måste vara avfattade på franska, tyska eller luxemburgiska, och brottsoffret måste ange när och var brottet ägde rum och i detalj beskriva brottets karaktär.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

För ett skadeståndskrav som framställs vid den domstol som prövar målet måste skadeståndskravet och eventuell bevisning som styrker skadan läggas fram (se nedan för specifika exempel).

För att styrka ett skadeståndskrav som inges till justitieministern måste handlingar som styrker det brott som brottsoffret har utsatts för och den skada som brottsoffret har lidit bifogas brevet med skadeståndskravet.

Icke-uttömmande förteckning:

Kopia av klagomålet (polisnämälan) eller bevis på skadeståndskrav som framställts i brottmålsprocessen.

Kopia på brottmålsdomen och det skadeståndskrav som framställts som civilrättslig part (om ett sådant framställts).

Beslut om skadeståndskravet (t.ex. efter ett sakkunnigutlåtande).

Bevis på skadan: läkarintyg som anger vilken typ av skada som lidits, arbetsförmågens varaktighet och, i förekommande fall, karaktären av följdverkningar och permanent funktionsnedsättning.

Bevis på sjukvårdskostnader till följd av skadan (sjukvård, sjukhusvård och öppenvård etc.).

Bevis på medlemskap i ett socialförsäkringssystem.

Bevis på eventuell socialförsäkringsersättning.

Kopia på försäkringsbrev.

Bevis på eventuell ersättning som erhållits från ett försäkringsbolag.

Bevis på inkomstbortfall under och efter sjukvårdsbehandling.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

I en brottmålsprocess måste varje part bära sina egna juridiska kostnader, oavsett hur rättegången går. Den part som har behov av det kan dock ansöka om rättshjälp. I så fall bär staten alla kostnader.

Brottsoffret kan även begära ersättning för kostnaderna för förfarandet. Kostnaderna för sakkunniga bärs vanligtvis av den tilltalade.

Det tas inte ut någon domstolsavgift för en ersättningsansökan som inges till justitieministern.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Enligt luxemburgsk lag kan ett brottsoffer kan få rättshjälp före och/eller under rättsprocessen genom att fylla i ett nationellt formulär som kan laddas ned från Luxemburgs advokatsamfund (*Barreau de Luxembourg*) webbplats: <https://www.barreau.lu/le-barreau/assistance-judiciaire/formulaire-d-assistance-judiciaire>. Formuläret ska åtföljas av styrkande handlingar som styrker att brottsoffret saknar tillräckliga medel för att bära kostnaderna för sitt försvar. Ansökan ska sändas till ordföranden för advokatsamfundet i den domkrets där sökanden har hemvist, som beslutar huruvida rättshjälp ska beviljas. Alla kan vända sig till de organ som erbjuder juridisk information och rådgivning. Du kan vända dig till tjänsten för juridisk mottagning och information (*Service d'Accueil et d'Information juridique*) för att få kostnadsfri juridisk information. <https://justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique.html>

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Om brottsoffret har framställt ett skadeståndskrav och gärningsmannen frikänns i brottmålsprocessen på grund av att de aktuella gärningarna inte utgör ett brott, prövar domstolen ändå huruvida den tilltalades agerande har orsakat den skada som brottsoffret har lidit. Om så är fallet beslutas att den tilltalade ska betala skadestånd. Om brottsoffret inte har lyckats visa att det finns ett orsakssamband mellan den tilltalades agerande och den skada som lidits avvisar dock domstolen brottsoffrets krav.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Brottsoffret kan överklaga brottmålsdomstolens beslut.

Brottsoffret kan dessutom inge en ansökan om ersättning till justitieministern. Brottsoffret är berättigad till ersättning om gärningsmannen inte har fällts, men brottsoffret har utsatts för brott och gärningsmannen inte har identifierats eller, om gärningsmannen har identifierats, inte kan hittas eller är insolvent.

Om det inte hålls någon rättegång kan justitieministern, grundat på den ersättning som domstolen fastställt, bevilja ett fast belopp och/eller besluta att ett sakkunnigutlåtande ska inhämtas för att fastställa det ersättningsbelopp som brottsoffret ska tilldelas. Justitieministeriet bär i så fall kostnaderna för detta.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Brottmålsdomstolen roll är att kvantifiera den skada som brottsoffret lidit, men inte att ingripa för att se till att skadeståndet och eventuell ränta betalas.

Så snart det slutliga beslutet har fattats är det upp till brottsoffret att vidta åtgärder för att se till att gärningsmannen betalar skadeståndet och eventuell ränta. Oftast tar brottsoffrets advokat på sig uppgiften att se till att skadeståndet drivs in. Inledningsvis sker detta i godo, via kontakt med den dömdes advokat. Om detta inte fungerar kan brottsoffret i ett senare skede få domen verkställd med hjälp av en exekutionstjänsteman.

Om domstolen fäller den tilltalade för brottet och meddelar en villkorlig dom med prövotid, inklusive en skyldighet att betala skadestånd, kontrollerar den chefsåklagare som ansvarar för att verkställa fällande domar att den dömda gärningsmannen fullgör denna skyldighet.

Senaste uppdatering: 19/03/2019

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Ungern

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Under en brottmålsprocess kan brottsoffret kräva skadestånd för skada eller förlust till följd av ett brott genom att föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part. Skadeståndskravet ska i första hand framställas under domstolsförhandlingen och efter att åtal väckts. Kravet kan avse ersättning, restitution av egendom eller betalning av ett penningbelopp. Brottsoffret måste framställa sitt skadeståndskrav vid förstainstansdomstolen senast i det skede av förfarandet där han eller hon för första gången får närvara. Domstolen ska underrätta brottsoffret om vilka olika skeden förfarandet består av. Om brottsoffret underlåter att göra detta godtas ingen motivering som brottsoffret senare lämnar.

En talan om enskilt anspråk måste uppfylla specifika lagstadgade krav. Det måste anges vem brottsoffret riktar skadeståndskravet mot, finnas en uttrycklig begäran till domstolen att meddela dom, särskilt vilket belopp eller kvantitet som krävs i skadestånd, vilken rätt som skadeståndskravet grundas på, de faktiska omständigheter som styrker den rätt som görs gällande och den begäran om dom som framställts, samt hur och var verkställigheten ska ske om domstolen fattar ett beslut i sakfrågan angående skadeståndskravet.

Brottsoffret kan dessutom förklara att han eller hon har för avsikt att väcka talan om enskilt anspråk som civilrättslig part redan innan åtal väcks, dvs. före domstolsförhandlingen i målet. Om åtal väcks vidarebefordrar åklagarmyndigheten brottsoffrets förklaring till domstolen.

Domstolen fattar beslut i sakfrågan angående det skadeståndskrav som har framställts i brottmålsprocessen. Om det av anledningar som anges i lag inte är möjligt att fatta beslut i sakfrågan förordnar domstolen att kravet ska tillgodoses på något annat sätt. Till följd av detta kan kravet inte verkställas inom ramen för brottmålsprocessen.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Ett skadeståndskrav kan framställas efter åtal har väckts, men avsikten att framställa ett skadeståndskrav kan även meddelas innan åtal väcks, under förundersökningen.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

I civilprocesslagen anges vad ett skadeståndskrav bör innehålla, men inga specifika formkrav föreskrivs.

Ett skadeståndskrav kan avse ersättning, restitution av egendom eller utbetalning av ett penningbelopp. Vem kravet riktas mot måste anges, och dessutom måste det uttryckligen begäras att domstolen ska meddela dom. Det belopp eller den kvantitet som krävs måste också anges. En begäran om civilrättslig ersättning kan också göras för den skada som personen lidit som en direkt följd av ett brott. Utöver tillgångars värdeminskning kan detta inbegripa inkomstbortfall och ränta på skadeståndsbeloppet. Av skadeståndskravet måste det dessutom framgå vilken rätt som den skadelidande personen gör gällande och vad kravet grundas på.

Om ett skadeståndskrav inte innehåller de tre inslag som är nödvändiga för att kunna prövas (vem kravet riktas mot, en uttrycklig begäran om dom och vilken rätt som görs gällande) förordnar domstolen att kravet ska tillgodoses på någon annat lagenligt sätt så snart den upptäcker dessa brister.

Samtidigt får avsaknaden av andra inslag i ett skadeståndskrav (faktiska omständigheter som styrker kravet och den rätt som görs gällande, uppgift om hur och var betalningen ska ske) också samma följder. Skillnaden är dock att domstolen meddelar sitt beslut att hänskjuta ärendet till en annan instans i sitt slutliga beslut och inte så snart den upptäcker bristerna.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Enligt lagstiftningen behövs ingen särskild blankett för skadeståndskrav.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

I lagstiftningen specificeras inte vilken bevisning som måste läggas fram för att styrka ett skadeståndskrav. När domstolen handlägger och verkställer ett skadeståndskrav tar den på eget initiativ (*ex officio*) hänsyn till handlingarna i målet, oavsett om bevisningen lades fram av målsäganden eller erhöles från annat håll. Beviskraften är inte fastställd i lag. All form av bevisning som anges i lagstiftningen kan fritt användas i en brottmålsprocess.

Det föreskrivs därför inte i lag vilken bevisning som måste läggas fram för att styrka ett skadeståndskrav, utöver att det är obligatoriskt att lägga fram faktiska omständigheter som styrker skadeståndskravet.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Om en målsägande framställer ett skadeståndskrav i en brottmålsprocess behöver han eller hon endast betala en avgift för skadeståndskravet och ett eventuellt överklagande. Brottsoffret har emellertid rätt till betalningsansånd, och behöver därför inte betala avgiften i förskott.

Huvudregeln är att avgiften beräknas på grundval av vad föremålet för skadeståndskravet var värt när processen inleddes. Avgiften är sex procent av basbeloppet, men minst 15 000 ungerska forint (HUF) och högst 1 500 000 ungerska forint (HUF).

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Brottsoffret har rätt att informeras om sina rättigheter och skyldigheter av domstolen, åklagarmyndigheten och den utredande myndigheten. Dessutom behöver råd inhämtas från en särskild rättshjälpsadvokat eller så måste en viss handling (petition, ansökan, rapport, begäran om åtal etc.) upprättas för att inleda ett förfarande för att reparera den skada som lidits till följd av ett brott eller de rättigheter eller intressen som åsidosatts till följd av ett brott. På begäran tillhandahåller staten en rättshjälpsadvokat eller juridiska tjänster. Kostnaden för dessa tjänster bärs av staten i stället för av brottsoffret, om brottsoffrets månatliga nettointkomst inte överstiger minimipensionen och brottsoffret saknar tillgångar eller om användningen av sådana tillgångar inte skulle stå i proportion till de förmåner som kan erhållas med hjälp av de juridiska tjänsterna. Brottsoffrets rättigheter beror inte på medborgarskap eller hemvist.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Domstolen kan vägra att pröva ett skadeståndskrav i en brottmålsprocess genom att besluta att skadeståndskravet ska hänskjutas till ett annat organ för prövning i de fall som fastställts i lag. Se förteckningen nedan. I sådana fall kan brottsoffrets krav inte prövas i en brottmålsprocess utan endast i en tvistemålsprocess. Domstolen hänskjuter prövningen av ett skadeståndskrav om det inte har gått att fastställa att den tilltalade har gjort sig skyldig till ett brott eller en mindre förseelse på grund av att processen avslutades eller den tilltalade friades. Detsamma gäller om det enligt lag inte går att pröva skadeståndskravet eller om kravet gavs in för sent. Om ett specifikt brott begicks avseende fast egendom och brottsoffret som interimistisk åtgärd även krävde att fastigheten skulle utrymmas kan ett skadeståndskrav som samtidigt framställs inte prövas i brottmålsprocessen. Ett skadeståndskrav kan inte heller drivas i en brottmålsprocess om det finns civilprocessrättsliga hinder för detta. Ett sådant hinder kan vara om ett brottsoffer begär att en domare eller domstolen ska diskvalificeras av skäl som anges i civilprocesslagen men inte i straffprocesslagen. Detsamma gäller om, i en annan talan som grundas på samma faktiska omständigheter och grunder, rättsverkningarna av att talan väckts har fått effekt eller en lagakraftvunnen dom har meddelats, eller om brottsoffret eller den tilltalade saknar rättskapacitet i tvistemålsprocesser. Skadeståndskrav som inte kan drivas i en domstol kan inte heller drivas i en brottmålsprocess. Om den person som väcker skadeståndstalan inte är ett brottsoffer i straffrättsligt hänseende kan han eller hon inte göra gällande sitt krav i brottmålsprocessen. En överenskommelse som brottsoffret och den tilltalade har gjort i en tvistemålsprocess kan inte heller prövas i en brottmålsprocess. Ett skadeståndskrav kan dessutom inte prövas i sak om det kraftigt skulle försena brottmålsprocessen eller om andra omständigheter utesluter en sådan prövning. Ett skadeståndskrav som inte uppfyller villkoren kan inte prövas i en brottmålsprocess. Ett sådant krav måste därför tillgodoses på något annat lagligt sätt.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Ett beslut om att skadeståndskravet måste tillgodoses på något annat lagligt sätt kan inte överklagas.

Tillgodoseendet av ett skadeståndskrav i en brottmålsprocess kan underlättas genom en rad andra ersättningsmetoder. Det som förenar dessa metoder är att det i dessa fall inte rör sig om att driva brottsoffrets krav med stöd av civilrätten. Åklagarmyndigheten får i stället i vissa fall förordna att den tilltalade ska tillgodose skadeståndskravet. Det ska ske med den tilltalades samtycke och kan medföra ett lindrigare straff eller till att brottmålsprocessen avslutas. Alla sådana åtgärder faller inom ramen för åklagarmyndighetens utrymme för skönsmässig bedömning. Brottsoffret har dock rätt att ansöka om att ett sådant beslut ska fattas. Det kan röra sig om ett beslut att avbryta processen för att inleda ett medlingsförfarande, ett beslut om att avbryta processen som förenas med villkor som åklagarmyndigheten har fastställt eller en uppgörelse mellan den tilltalade och åklagarmyndigheten. Detta innebär inte att brottsoffret kan driva sitt krav genom direkta statliga tvångsåtgärder. Den tilltalade kan dock bli betydligt mer motiverad att frivilligt tillgodose brottsoffrets krav.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

För att säkra ett skadeståndskrav kan brottsoffret ansöka om att den del av den tilltalades egendom eller tillgångar som omfattas av kravet ska beläggas med kvarstad. En sådan ansökan kan inges redan innan kravet prövas i en brottmålsprocess. Detta är till och med möjligt innan åtal väckts, om brottsoffret har förklarat att han eller hon har för avsikt att framställa ett skadeståndskrav och förklaringen uppfyller alla krav på vad ett skadeståndskrav ska innehålla. I så fall får domstolen förordna om kvarstad, och i ärenden där förseningar inte kan godtas får åklagarmyndigheten eller den utredande myndigheten tillfälligt förordna om kvarstad.

På begäran av det brottsoffer som ansökte om verkställighet utfärdar domstolen ett verkställighetsbeslut efter att skadeståndskravet har beviljats i ett lagakraftvunnet avgörande. Om verkställighetsbeslutet inte kan utfärdas än, men det brottsoffer som har ansökt om verkställighet befarar att kravet inte går att driva in senare, kan domstolen på begäran av brottsoffret som skyddsåtgärd säkra medel eller beslagta viss egendom.

Senaste uppdatering: 11/03/2019

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [en](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Skadestånd från gärningspersonen - Malta

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Ett skadeståndskrav kan inges till tvistemålsdomstolen (*Qorti Ċivili*).

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Du bör lägga fram ditt skadeståndskrav tillsammans med inlagorna.

Vad kan jag kräva skadestånd för och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Du kan lägga fram ett skadeståndskrav tillsammans med styrkande handlingar.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Det finns inte någon särskild blankett.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Inkomst, fakturor och andra relevanta styrkande handlingar.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Ja, men dessa är mycket små.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Ja, du kan få rättshjälp.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Om gärningsmannen frikänns.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Eventuellt genom att låta en tjänsteman vid åklagarmyndigheten ingripa.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Genom att utfärda de föreskrivna och lagstadgade exekutionstitlarna (exempelvis skingringsförbud, beslut om utmätning etc.). En rättshjälpsadvokat bör kunna hjälpa till med detta.

Senaste uppdatering: 19/06/2023

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Nederländerna

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottnsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Skadestånd kan begäras under brottmålsprocessen. Om du vill begära skadestånd från den tilltalade i ett brottmål kan du fylla i blanketten [Verzoek tot schadevergoeding](#) (begäran om skadestånd). För vägledning om hur blanketten ska fyllas i, se webbplatsen [Slachtofferhulp Nederland](#) (den nederländska organisationen för stöd till brottsoffer). *Slachtofferhulp Nederland* kan hjälpa dig att värdera skadan.

Det går också att kräva skadestånd från gärningsmannen i ett civilrättsligt förfarande. Ett sådant förfarande inleds främst om det inte har varit möjligt att få ersättning för skadan på annat sätt.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Om åklagaren beslutar att åtala den misstänkte inleds en brottmålsprocess. Blanketten [begäran om skadestånd](#) skickas till dig med posten.

Åklagarmyndigheten ber dig att skicka tillbaka blanketten inom 14 dagar. Om du inte kan skicka in blanketten inom 14 dagar kan du vända dig till kontaktpunkten för brottsoffer ([Slachtofferloket](#)) via e-post och begära anstånd.

Du kan få upplysningar och råd om detta från [Slachtofferhulp Nederland](#).

Vad kan jag kräva skadestånd för och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

I blanketten [Verzoek tot schadevergoeding](#) anger du vilken skada du lidit. Materiell skada, dvs. skada som kan uttryckas i pengar, fylls i under fråga 4a.

Om du också har lidit psykisk skada och/eller personskada, kan du begära ersättning för ideell skada som orsakats av smärta och lidande efter händelsen (sveda och värk). Ideell skada fylls i under fråga 4b. I fråga 4c anges emotionell skada. Det är smärta, lidande och förlust av livsglädje till följd av att en närstående avlidit eller skadats. I vissa fall kan en efterlevande till ett brottsoffer som avlidit eller en närstående till ett brottsoffer som lidit allvarlig och bestående skada få ersättning för emotionell skada.

För vägledning om hur blanketten ska fyllas i, se [webbplatsen Slachtofferhulp Nederland](#). *Slachtofferhulp Nederland* kan hjälpa dig att värdera skadan.

Om du inte är brottsoffer själv men har haft kostnader för offret (t.ex. resekostnader, läkarkostnader eller reparationer) kan du ta upp dessa i blanketten.

Ange dock inte dessa kostnader på brottsoffrets blankett om begäran om skadestånd, utan be om en egen blankett hos närmaste [Slachtofferloket](#).

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Om du vill begära skadestånd från den tilltalade i ett brottmål kan du fylla i blanketten [Verzoek tot schadevergoeding](#). För vägledning om hur blanketten ska fyllas i, se [webbplatsen Slachtofferhulp Nederland](#).

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Du kan få upplysningar och råd om detta från [Slachtofferhulp Nederland](#).

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

För upplysningar om domstolsavgifter och andra kostnader, se *Slachtofferhulp Nederlands* [webbplats](#).

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

För upplysningar om rättshjälp före och/eller under förfarandet, se *Slachtofferhulp Nederlands* [webbplats](#).

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Du kan få upplysningar och råd om detta från [Slachtofferhulp Nederland](#).

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Ja, ett sådant beslut kan överklagas.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Verkställigheten av domen inleds så snart domen mot gärningsmannen har vunnit laga kraft. Om gärningsmannen har dömts att betala skadestånd, ger åklagaren [CJIB](#) (centrala indrivningsmyndigheten) i uppdrag att driva in skadeståndet på dina vägnar. Om skadeståndet inte har betalats åtta månader efter domen, kan staten betala ut en del av ersättningen (förskott). Du får ett brev från CJIB om detta. Om du har frågor om utbetalningen av ett förskott kan du kontakta en medarbetare hos [Slachtofferhulp Nederland](#).

Senaste uppdatering: 26/10/2023

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Österrike

Det finns inte något särskilt formulär som en person kan fylla i för att förklara att han eller hon vill föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen. Det finns inga krav på hur en sådan förklaring ska se ut. Befintliga formulär för vittnesutsagor innehåller en fråga om huruvida personen vill föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen. Det räcker att personen svarar ja och ger en kort motivering så kan han eller hon delta som civilrättslig part i brottmålsprocessen.

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottnsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet mot?

Ett brottsoffer har rätt att kräva skadestånd för den lidna skadan eller ersättning för åsidosättandet av de rättigheter som skyddas enligt strafflagstiftningen.

För att kräva skadestånd kan brottsoffret förklara att han eller hon vill föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen. Denna

förklaring (om att föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen) gör att brottsoffret får ställning som civilrättslig part i brottmålsprocessen. Om åklagaren i ett senare skede lägger ned åtalet kan den civilrättsliga parten fortsätta driva talan som en part som väcker åtal i åklagarens ställe (*Subsidiaranklage*).

Beroende på i vilket skede processen befinner sig kan förklaringen om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen inges till kriminalpolisens (*Kriminalpolizei*), åklagarmyndigheten eller domstolen. Förklaringen kan göras skriftligen eller muntligen. Det finns inga krav på hur en sådan förklaring ska se ut (§ 67.3 i straffprocesslagen – *Strafprozessordnung*, StPO).

Alternativt kan brottsoffer väcka civilrättslig talan vid en tvistemålsdomstol.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Förklaringen om att föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen kan inges ända fram tills bevisupptagningen i huvudförhandlingen har slutförts. Eftersom vissa av de rättigheter att delta i processen som går utöver brottsoffrets rättigheter är kopplade till detta i en brottmålsprocess (t.ex. rätten att ansöka om bevisupptagning, kallelser till huvudförhandlingen) kan det vara lämpligt att avge förklaringen om att du avser att föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen så tidigt som möjligt i processen.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Kraven måste motiveras i förklaringen om att du avser att föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen. En konkret uppskattning av kravet måste anges innan bevisupptagningen i huvudförhandlingen avslutas. Skadestånd kan dock endast krävas för en del av skadan.

Finns det ett särskilt formulär för skadeståndskrav?

Det finns inte något särskilt formulär som en person kan fylla i för att förklara att han eller hon vill föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen. Det finns inga krav på hur en sådan förklaring ska se ut. Befintliga formulär för vittnesutsagor innehåller en fråga om huruvida personen vill föra talan om enskilt anspråk som civilrättslig part i brottmålsprocessen. Det räcker att personen svarar ja och ger en kort motivering så kan han eller hon delta som civilrättslig part i brottmålsprocessen.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Bevisning bör helst läggas fram eller inges när brottet anmäls eller under kriminalpolisens förhör. Som allra senast bör bevisningen läggas fram vid förhandlingen. Bevisningen inbegriper

fotografier,

läkardiagnoser,

räkningar eller fakturor,

prisförslag etc.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Civilrättsliga parter drar vanligtvis inte på sig några kostnader när de deltar i en brottmålsprocess (förutom kostnaden för de ombud de själva har valt). Kostnader uppkommer endast om den civilrättsliga parten medvetet avger en falsk utsaga för att kunna inleda en brottmålsprocess eller om den tilltalade frikänns om parten väckt åtal i åklagarens ställe.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Civilrättsliga parter behöver inte anlita en advokat när de deltar i en brottmålsprocess. Vissa brottsoffer, särskilt personer som har utsatts för våld eller farliga hot eller vars sexuella integritet eller förmåga att fatta beslut i samband med sin sexualitet har undergrävs till följd av ett brott, får begära stöd under rättsprocessen (juridisk rådgivning och möjlighet att företrädas av en advokat) om detta behövs för att skydda deras processuella rättigheter, med största möjliga hänsyn till deras personliga delaktighet (§ 66.2 StPO). Detta stöd är kostnadsfritt för brottsoffer.

Om det finns ett genuint ekonomiskt behov kan andra brottsoffer också begära advokatbistånd enligt systemet för processuellt stöd om detta behövs av rättskipningsskäl, särskilt för att göra gällande rätten att undvika efterföljande civilrättsliga processer (§ 67.7 StPO).

Vid brottmålsprocesser i Österrike gäller detta även för personer som bor utomlands och personer som inte är österrikiska medborgare.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Talan om enskilt anspråk som civilrättslig part kan avvisas om den är uppenbart ogrundad, inges för sent eller om en uppskattning av ersättningsbeloppet eller skadornas omfattning inte lämnas in i tid (§ 67.4 StPO). Innan åtal väcks är det åklagaren som beslutar huruvida talan ska avvisas. När åtal har väckts är det domstolen som fattar beslut (§ 67.5 StPO).

Om huvudförhandlingen leder fram till en dom måste domstolen även fatta beslut om de civilrättsliga anspråk som gjorts gällande. Om den tilltalade frikänns måste den civilrättsliga parten lägga fram sina krav i en tvistemålsdomstol, eftersom den civilrättsliga parten i så fall inte kan beviljas ersättning eller skadestånd inom ramen för brottmålsprocessen. Om den tilltalade bedöms skyldig kan i) (hela eller delar av) skadeståndet beviljas eller ii) sökanden uppmanas att väcka talan vid en tvistemålsdomstol. Även om den tilltalade fälls måste en civilrättslig talan väckas om skadeståndskraven efter en grundlig utredning av beslutsunderlagen bedöms vara ogrundade eller om resultatet av brottmålsprocessen inte ens gör det möjligt att bedöma en del av skadeståndskravet, om inte en bevisupptagning som inte påtagligt försenar beslutet om den tilltalades skuld och straff gör det möjligt att undersöka beslutsunderlaget ytterligare.

Skadeståndskrav kan inte avvisas inom ramen för brottmålsprocessen, dvs. den civilrättsliga parten kan fortfarande göra gällande sina krav genom att väcka talan vid en tvistemålsdomstol.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Om talan avvisas av den allmänna åklagaren kan ett överklagande inges på grund av åsidosatta rättigheter (§ 106 StPO). Om talan avvisas av domstolen kan ett klagomål inges (§ 87.1 StPO).

Den civilrättsliga parten kan (men endast i vissa fall) väcka talan om nullitet eller överklaga att skadeståndskravet hänskjutits till tvistemålsdomstolen på grund av att den tilltalade har frikänts. Om parten hänvisas till tvistemålsdomstolen trots att den tilltalade har fällts för brottet kan ett överklagande inges grundat på det civilrättsliga anspråket.

Utänför brottmålsprocessen kan civilrättsliga anspråk alltid göras gällande vid tvistemålsdomstolarna.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

I enlighet med första meningen i § 1 i verkställighetsförordningen (*Exekutionsordnung*, EO) utgör rättsligt bindande slutsatser från brottmålsdomstolarna i samband med civilrättsliga skadeståndskrav exekutionstitlar i den mening som avses i EO. Varje verkställighet kräver en giltig exekutionstitel. Ansökan om verkställighet ska göras hos behörig distriktsdomstol (*Bezirksgericht*). Om alla krav för verkställighet är uppfyllda beviljas ansökan. Verkställighetsåtgärder (t. ex. försäljning av lös egendom, överlåtelse av fordringar till borgenären eller tvångsförsäljning av egendom) vidtas på begäran av sökanden.

Du får tillgång till formulären för verkställighetsförfarandet via följande länk på det österrikiska justitieministeriets webbplats:

<https://portal.justiz.gv.at/at.gv.justiz.formulare/Justiz/Exekution.aspx>

Så snart en verkställighetsåtgärd har godkänts hanteras den vanligtvis av en domstol eller en exekutionstjänsteman. Verkställighetsåtgärden vidtas av exekutionstjänstemän. I Österrike arbetar dessa som tjänstemän vid domstolen. Borgenären ombeds endast att inkomma med ytterligare ansökningar om domstolen eller exekutionstjänstemannen inte kan fortsätta förfarandet utan dessa eller om åtgärden ger upphov till kostnader.

Verkställighetsåtgärden genomförs tills den har slutförts eller tills den avbryts på grund av att gäldenären under förfarandet har betalat sin skuld till borgenären.

Senaste uppdatering: 22/12/2020

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Polen

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

En skadeståndstalan kan endast väckas vid en tvistemålsdomstol. Du kan inte väcka en skadeståndstalan i en brottmålsprocess, men det finns andra sätt att begära ersättning vid en brottmålsdomstol.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

En civilrättslig talan mot gärningsmannen kan väckas oberoende av en pågående brottmålsprocess. Notera dock att det civilrättsliga förfarandet kan skjutas upp tills brottmålsprocessen har avslutats. Om du väcker talan efter det att den brottmålsprocess där gärningsmannen fälldes för brottet har avslutats gör tvistemålsdomstolen inte någon ny bevisupptagning och betraktar det som brottmålsdomstolen har slagit fast som bevisat.

Vad kan jag kräva skadestånd för och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Du kan kräva skadestånd för både faktiska förluster och inkomstbortfall vid en tvistemålsdomstol. Du bör ange vilka belopp du begär i skadestånd av gärningsmannen och förklara vad de avser och hur de har beräknats.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Det finns inte någon särskild blankett för skadeståndskrav.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Om du kan visa upp en fällande dom behövs ingen annan bevisning. Tvistemålsdomstolen är bunden av brottmålsdomstolens slutsatser. Du kan emellertid begära ett högre skadestånd. I så fall måste du dock styrka att ditt krav är motiverat. Bevisning som styrker ditt krav kan vara vittnesutsagor och handlingar såsom räkningar eller utlåtanden.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

I regel tas en avgift ut för att väcka en civilrättslig talan. Du kan emellertid ansöka om att befrias från domstolskostnader om du visar att du inte kan betala dem.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Om du inte har råd med en advokat kan du begära att domstolen utser ett ombud åt dig. För att domstolen ska utse ett ombud åt dig måste du lämna in en ansökan om detta till domstolen, tillsammans med information om din ekonomiska situation (som lämnas på ett särskilt formulär).

Du kan begära skadestånd även om du inte har hemvist i Polen.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

En skadeståndstalan kan endast väckas vid en tvistemålsdomstol. Domstolen avvisar skadeståndskravet om du inte kan styrka att gärningsmannen orsakade skadan eller om du inte kan styrka skadeståndsbeloppet. Tvistemålsdomstolen kan emellertid inte avvisa skadeståndskravet om du bifogar en fällande dom mot gärningsmannen.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Du kan överklaga domen från en **tvistemålsdomstol** i första instans (*sąd cywilny I instancji*) till en domstol i andra instans (*sąd II instancji*). Om du inte företräds av en advokat informerar domstolen dig om hur du gör för att överklaga.

Under en **brottmålsprocess** kan du begära ersättning på följande sätt:

Du kan begära att gärningsmannen ska åläggas att vidta en ersättningsåtgärd (skyldighet att reparera skadan eller betala ersättning för den skada som lidits). Om detta är förenat med betydande svårigheter kan domstolen i stället ålägga gärningsmannen att betala ett skadestånd (*nawiązka*). Du kan göra en muntlig begäran vid en förhandling eller lämna in en skriftlig begäran. Begäran bifalls om gärningsmannen fälls, dvs. förklaras skyldig till det brott som orsakat den lidna skadan.

Om gärningsmannen döms till ett villkorligt fängelsestraff kan domstolen ålägga honom eller henne att helt eller delvis reparera den skada du lidit till följd av brottet, om inte en ersättningsåtgärd har förordnats.

Om förfarandet vilandeförklaras i avvaktan på att vissa villkor ska uppfyllas måste gärningsmannen helt eller delvis reparera skadan.

Om domstolen tildömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Om gärningsmannen åläggs att reparera skadan ser domstolen till att du får en kopia av beslutet. Om gärningsmannen inte reparerar skadan och har dömts till ett villkorligt fängelsestraff kan du begära att fängelsedomens ska verkställas.

Om brottmålsprocessen vilandeförklarades i avvaktan på att gärningsmannen skulle uppfylla vissa villkor och gärningsmannen inte reparerar skadan, återupptas processen och gärningsmannen riskerar att fällas för brottet. Domstolen fattar beslut om detta vid en förhandling som du får delta i.

En dom från en tvistemålsdomstol om beviljande av skadestånd verkställs av en verkställighetsmyndighet, nämligen en exekutionstjänsteman (*komornik*).

Senaste uppdatering: 12/12/2023

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Portugal

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

I Portugal är huvudregeln att ett skadeståndskrav måste framställas under brottmålsprocessen. De brott som är föremål för brottmålsprocessen kan även åberopas till stöd för ett civilrättsligt krav, såvida brotten skadar intressen som enligt civilrätten kan berättiga till gottgörelse av sakskada.

I civillagen (*Código Processo Penal* - CPP) fastställs principen om adhesion, enligt vilken ett civilrättsligt skadeståndskrav i en brottmålsprocess måste väckas inom ramen för respektive brottmålsprocess. Kravet får endast bli föremål för separat prövning vid en tvistemålsdomstol i de situationer som föreskrivs i lag och anges i civillagen.

Om ett brottsoffer som har hemvist i en annan EU-medlemsstat har utsatts för ett brott i en annan stat än hemviststaten måste han eller hon framställa sitt skadeståndskrav till den myndighet som ansvarar för att pröva och fatta beslut om sådana krav i hans eller hennes hemviststat. Denna myndighet måste vidarebefordra kravet till behörig myndighet i den stat där brottet ägde rum.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Redan när brottet anmäls måste brottsoffret ange att han eller hon avser att framställa ett skadeståndskrav, eller åtminstone innan brottutredningen har slutförts. Efter slutförd brottutredning underrättas brottsoffret om åtalspunkterna och har tjugo dagar på sig att framställa sitt skadeståndskrav.

Även om inget skadeståndskrav har framställts kan domaren, på eget initiativ och med hänsyn till brottsoffrets omständigheter, förordna att den tilltalade ska betala brottsoffret ett visst skadestånd för den lidna skadan, såvida inte brottsoffret själv har invändningar mot detta.

För brottsoffer som utsatts för våldsbrott kan skadeståndskravet framställas upp till ett år efter det slutliga beslutet.

Om brottsoffret var omyndigt vid brottstillfället kan han eller hon inge sitt krav upp till ett år efter att han eller hon blev myndig.

Vad kan jag kräva skadestånd för och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Ett skadeståndskrav kan framställas grundat på:

Sakskada/materiella skador: inklusive förluster som brottet orsakat (t.ex. kostnader för sjukhusvård, läkarbesök, läkemedel osv.) och förmåner som brottsoffret inte längre får (t.ex. utebliven lön under tiden han eller hon var arbetsoförmögen).

Psykisk eller känslomässig skada: även om en sådan skada inte kan tillskrivas ett ekonomiskt värde kan den ligga till grund för ekonomisk ersättning (t.ex. skador som påverkar en persons välbefinnande, heder, goda rykte eller som inbegriper fysisk smärta, psykologiska besvär och känslomässigt lidande).

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Nej. Det räcker att ansökan innehåller en kort beskrivning av de faktiska omständigheter som ligger till grund för kravet och uppgift om de förluster som lidits och deras värde.

Om kravet avser ett belopp på över 5 000 euro tas en domstolsavgift ut och kravet måste inges av en advokat.

Skadestånd som betalas av staten

Vid våldsbrott kan staten göra en förskottsutbetalning. Ett [särskilt formulär](#) måste fyllas i där skadeståndsbeloppet anges, och särskilda handlingar måste bifogas, t.ex. deklARATION som visar brottsoffrets inkomst (eller sökandens inkomst (om sökanden inte är brottsoffret) för det år som föregick brottet samt handlingar som styrker de kostnader som anges i formuläret.

I mål som rör våld i hemmet kan staten göra en förskottsutbetalning. Ett [särskilt formulär](#) måste fyllas i. Samma handlingar som i a) måste bifogas.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Brottsoffret måste lägga fram alla handlingar som styrker de lidna förlusterna (se punkt 1.1), och kan även kalla vittnen som kan styrka och bekräfta att brottsoffret led de förluster som påstås.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Om kravet understiger 5 000 euro tas ingen avgift ut och kravet kan inges av brottsoffret självt.

Om kravet överstiger 5 000 euro måste kravet inges av en advokat som företräder brottsoffret och en domstolsavgift tas ut, såvida inte brottsoffret har beviljats rättshjälp.

För brottsoffer som utsatts för våldsbrott eller våld i hemmet skickas begäran om förskottsutbetalning till nämnden för skydd av brottsoffer (*Comissão de Proteção às Vítimas de Crimes* - CPVC) och brottsoffret behöver inte betala några kostnader eller avgifter.

Om brottet begicks på en annan EU-medlemsstats territorium kan kravet inges till CPVC, förutsatt att sökanden har sin hemvist i Portugal.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Ja, under vissa omständigheter kan du ansöka om rättshjälp.

Brottsoffret har rätt till juridisk rådgivning och information om sin roll i förfarandet.

Om du vill föra talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen måste du ansöka om rättshjälp i ett tidigt skede av förfarandet eller när du som vittne vill bistås av en advokat och saknar ekonomiska medel för att täcka kostnaderna för detta.

Du kan även ansöka om rättshjälp för

full eller delvis befrielse från betalningen av domstolsavgiften, tilldelning av advokat och betalning av advokatarvoden, eller delbetalning av domstolsavgiften eller advokatarvoden.

Observera att det är socialförsäkringsmyndigheten som fattar beslut om ansökningar om rättshjälp. Beslutet bygger på en beräkningsformel som tar hänsyn till sökandens tillgångar, inkomster och utgifter. Ansökan om rättshjälp måste inges på de kostnadsfria formulär som socialförsäkringsmyndigheten tillhandahåller. Formuläret kan inges personligen, per fax, post eller via internet, i det sistnämnda fallet genom att fylla i det aktuella [digitala formuläret](#).

Ansökan måste åtföljas av en uppsättning handlingar som bekräftar att sökanden befinner sig i ekonomiskt trångmål. Beslutet fattas inom 30 dagar. Ansökan medför inga kostnader för brottsoffret.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Om gärningsmannen inte döms för brottet.

Om brottsoffret inte kan styrka de lidna förlusterna.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Ja. Du kan överklaga beslutet om du har valt att föra talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen.

Om ditt krav av någon anledning inte har prövats kan du även väcka en vanlig talan vid en tvistemålsdomstol.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Om den tilltalade inte frivilligt betalar skadeståndet kan brottsoffret vidta verkställighetsåtgärder, dvs. begära att domstolen ska verkställa beslutet om beviljande av skadestånd genom t.ex. utmätning av lön, banktillgodohavanden, fast eller lös egendom. Det utmätta beloppet får inte överstiga det skadeståndsbelopp som brottsoffret beviljats.

Senaste uppdatering: 07/04/2024

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

En skadelidande part (målsägande) kan kräva skadestånd av gärningsmannen i en brottmålsprocess genom att väcka en **talans om enskilt anspråk som civilrättslig part** (*premoženjskopravni zahtevki*).

En ansökan om tillstånd att föra talan om enskilt anspråk (som civilrättslig part i brottmålsprocessen) ska inges till den myndighet som brottet anmäldes till (den regionala åklagarmyndigheten), eller till den domstol som prövar målet.

En talan om enskilt anspråk kan avse ersättning, restitution av egendom eller återgång av en viss rättshandling.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Ett civilrättsligt anspråk som framställs av en sökande som är berättigad till skadestånd på grund av ett brott handläggs inom ramen för **brottmålsprocessen så länge detta inte medför onödiga förseningar**.

Talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen måste väckas **senast i slutet av den muntliga förhandlingen vid förstainstansdomstolen**.

Om sökanden inte ansöker om att få föra talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen innan åtal väcks **informerar** sökanden om att han eller hon måste göra detta senast i slutet av huvudförhandlingen.

Vad kan jag kräva skadestånd för och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

En sökande som är berättigad till skadestånd måste **ange exakt vad han eller hon kräver skadestånd för** och **inge styrkande handlingar** (t.ex. rapporter, fakturor, medicinsk dokumentation). Med att exakt ange kravet menas att sökanden, så långt det är möjligt, ska ange typen av skadestånd, storleken på skadeståndet och former av ersättning.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Nej.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Målsägandens skadeståndskrav måste styrkas på sedvanligt sätt (t.ex. med rapporter, fakturor, medicinsk dokumentation).

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Ja, en avgift tas ut för varje skede av förfarandet. Beloppet beror på storleken på kravet.

Om en talan om enskilt anspråk i brottmålsprocessen (helt eller delvis) bifalls ska avgiften betalas av den tilltalade.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

I rättsliga förfaranden har utlänningar (som inte är bosatta i Slovenien) rätt till kostnadsfri rättshjälp (juridisk rådgivning, juridiskt ombud och andra juridiska tjänster, eller befrielse från skyldigheten att betala kostnaderna för förfarandet) **enlighet med principen om ömsesidighet** eller enligt de villkor **och i de fall som anges i internationella fördrag** som Slovenien är bundet av.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Domstolen bifaller endast (hela eller delar av) skadeståndskravet om gärningsmannen fällt (i en dom förklaras skyldig till brottet). I andra fall (när informationen från brottmålsprocessen inte utgör en tillförlitlig grund för att meddela dom beträffande hela eller delar av skadeståndskravet) ges målsäganden **rådet att väcka en civilrättslig talan**, avseende hela eller delar av kravet, eftersom **brottmålsdomstolen inte kan avvisa kravet**.

Även om domstolen meddelar en dom som innebär att den tilltalade **frikänns** eller att **anklagelserna avvisas**, eller om domstolen beslutar att **vilandeförklara målet** eller avvisa åtalet, **uppmannas målsäganden** att väcka en civilrättslig talan **vid en tvistemålsdomstol**.

Om domstolen konstaterar **att den inte är behörig** i brottmål, ska den **meddela målsäganden** att han eller hon kan **anmäla** sitt skadeståndskrav i brottmålsprocessen till behörig domstol, som sedan inleder eller fortsätter förfarandet.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Nej, eftersom målsäganden endast kan överklaga domen i de delar som rör domstolens beslut om kostnaderna för brottmålsprocessen.

Enda undantaget från denna regel är om den allmänna åklagaren har övertagit rollen som åklagare från målsäganden. I så fall kan målsäganden överklaga alla delar av domen, inbegripet beslutet om civilrättsliga åtgärder.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Så snart ett beslut om talan om enskilt anspråk har vunnit laga kraft kan målsäganden begära att förstainstansdomstolen ska utfärda en bestyrkt kopia av beslutet och ange att beslutet är verkställbart.

Domen är verkställbar om den har vunnit laga kraft och tidsfristen för frivillig betalning har löpt ut. Den behöriga domstolen verkställer den lagakraftvunna domen, som utgör en exekutionstitel, i enlighet med tillämpliga verkställighetsbestämmelser. På grundval av exekutionstiteln (domen) inges en ansökan om verkställighet till behörig distriktsdomstol, med angivande av verkställighetsmetod (t.ex. utmätning av lön, bankmedel, lös eller fast egendom).

I en rättsprocess har utlänningar (som inte är bosatta i Slovenien) rätt till **kostnadsfri rättshjälp enligt principen om ömsesidighet** eller enligt de villkor och i de fall som anges i internationella fördrag som Slovenien är bundet av.

Senaste uppdatering: 12/03/2019

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Slovakien

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningspersonen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Du kan kräva skadestånd från en gärningsperson i en brottmålsprocess genom en muntlig begäran som registreras i protokollet eller genom att lämna in en särskild skriftlig ansökan. Ett brottsoffer som enligt lag har rätt att kräva skadestånd från gärningspersonen för förluster till följd av brottet som offret utsatts för har även rätt att ansöka om att domstolen ska förordna den tilltalade att betala skadestånd som en del av domen. Brottsoffret måste lämna in en sådan ansökan senast i slutet av utredningen eller den summariska utredningen. Av ansökan måste det klart framgå varför skadestånd begärs och vilket belopp som begärs. Brottsoffren informeras om rätten till skadestånd och hur de kan utöva denna rättighet under förhandlingen.

Om det finns skäl att befara att gottgörelse av brottsoffrets krav på ersättning för förluster till följd av brottet kommer att försvåras eller förhindras kan den tilltalades tillgångar eller andra egendomsrättigheter användas som säkerhet, upp till det troliga förlustbeloppet. Domstolen fattar beslut om utmätning på grundval av en begäran från åklagaren eller brottsoffret. När det gäller förundersökningar är det åklagaren som fattar detta beslut på grundval av en begäran från brottsoffret. Under förundersökningen kan åklagaren besluta att det ska ställas säkerhet för fordran även om brottsoffret inte har begärt detta, om det ligger i brottsoffrets intresse. Detta gäller särskilt vid risk för dröjsmål.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

För att ett skadeståndskrav ska avgöras i brottmålsprocessen måste brottsoffret lämna in sin ansökan innan utredningen eller den summariska utredningen avslutas.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

För att en domstol ska pröva skadeståndskravet i en brottmålsprocess måste brottsoffret lämna in sin ansökan på ett korrekt sätt och i tid. För att skadeståndskravet ska anses ha kommit in i tid måste det ha lämnats in senast i slutet av utredningen. I princip innebär detta att ansökan måste lämnas in före slutbedömningen av utredningsakten. I skadeståndskravet måste det klart framgå varför det lämnas in och vilket belopp brottsoffret begär. När domstolen sedan fattar beslut om skadestånd inom ramen för brottmålsprocessen är den bunden av det belopp som brottsoffret har begärt.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Nej.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Under utredningen måste bevisning läggas fram som visar att skadeståndskravet är skäligt och som kan användas för att på ett tillförlitligt sätt fastställa beloppet för de förluster som uppstått. Vid personskador kan en sakkunnig utnämnas under utredningen för att bedöma omfattningen av personskadan.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Inga avgifter tas ut för skadeståndskrav som framställs i en brottmålsprocess.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Om ett brottsoffer yrkar på skadestånd och inte har tillräckliga medel för att betala för omkostnaderna kan ett målsägandebitråde utses att företräda brottsoffret. Målsägandebiträdet kan utses av åklagaren under förundersökningen, eller av rättens ordförande under rättegången. Ett målsägandebitråde kan utses även utan att brottsoffret har ansökt om det om man anser att detta är nödvändigt för att skydda brottsoffrets intressen. Brottsoffret måste kunna styrka att han eller hon inte har tillräckliga medel.

Vid första kontakten med brottsoffret måste den rättsvärdande myndigheten skriftligen underrätta brottsoffret om hans eller hennes rättigheter i brottmålsprocessen och om organisationer för stöd till brottsoffer och de tjänster som dessa organisationer tillhandahåller. I de tjänsterna ingår även juridisk rådgivning.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningspersonen?

Om bevisningen inte ger någon grund för att fastställa ett skadeståndsansvar, eller om det skulle behövas ytterligare bevisning för att kunna fatta beslut om skadeståndsansvar och sådan bevisning går utöver vad som krävs för brottmålet.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Ja, ett brottsoffer kan överklaga ett sådant beslut.

Om brottsoffrets överklagande inte vinner bifall kan brottsoffret framställa sitt skadeståndskrav direkt mot gärningspersonen genom att senare väcka en civilrättslig talan mot honom eller henne.

Envar som har lidit en personskada orsakad av uppsåtligt våldsbrott eller ideell skada orsakad av vissa frihetsbrott och brott mot människans värdighet, eller brott som omfattar grymhet mot en närstående eller någon som står under ens vård, kan ansöka om skadestånd hos justitieministeriet. Offer för sådana brott har rätt till skadestånd även om domen, strafföreläggandet eller annat relevant beslut ännu inte har meddelats eller vunnit laga kraft. Detta under förutsättning att resultatet av utredningen eller den summariska utredningen hittills inte gett upphov till något rimligt tvivel om att en gärning har begåtts som utgör ett våldsbrott och som har tillfogat offret en personskada. När ansökan har lämnats in bedömer justitieministeriet om utredningsresultatet visar att de omständigheter som angetts kan ifrågasättas. Om tvivel föreligger kan skadestånd inte beviljas. En ansökan kan lämnas in på nytt när det är motiverat, t.ex. om utredningen försenas.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningspersonen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Om gärningspersonen inte frivilligt fullgör de skyldigheter som domstolen ålagt honom eller henne i brottmålsprocessen får brottsoffret en exekutionstitel när domstolsavgörandet vinner laga kraft. Brottsoffret kan på grundval av exekutionstiteln kräva att domen mot gärningspersonen verkställs i form av ett indrivningsförfarande. I så fall kan brottsoffret ansöka om rättshjälp från en advokat.

Senaste uppdatering: 27/02/2023

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Finland

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Krav på skadestånd till följd av ett brott behandlas vanligtvis i brottmålsrättegången. Sådana krav kan dock även behandlas i andra rättsprocesser.

Du kan be åklagaren att lägga fram ditt skadeståndskrav för det aktuella brottet i domstolen. Det är bra om du informerar polisen om detta under förundersökningen. I enkla och okomplicerade ärenden kan åklagaren driva ditt skadeståndskrav. Om åklagaren inte lägger fram skadeståndskravet underrättas du skriftligen om detta.

Du kan även själv driva ditt skadeståndskrav i domstolen under brottmålsprocessen. Alternativt kan du låta ett rättegångsbiträde driva skadeståndskravet för din räkning.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Om du kräver skadestånd från gärningsmannen måste du anmäla detta till polisen under förundersökningen, eller senast när ärendet prövas av domstolen.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Som brottsoffer kan du kräva skadestånd för egendom som stulits eller förlorats i samband med skadan, nödvändiga sjukvårdskostnader och andra nödvändiga kostnader, inkomstbortfall, sveda och värk och andra tillfälliga men, bestående men, och psykiskt lidande. Ersättning kan betalas ut för psykiskt lidande om den aktuella gärningen gjorde intrång i eller kränkte din frihet, din frid, din redbarhet eller ditt privatliv, medförde att du diskriminerades, kränkte din personliga integritet, eller

på något annat sätt allvarligt kränkte din mänskliga värdighet.

Dina närstående kan också vara berättigade till ersättning för nödvändiga kostnader och inkomstbortfall som de har drabbats av till följd av att de har tagit hand om dig på grund av de skador du fick till följd av brottet.

Om du har arrangerat begravningen av en person som har avlidit till följd av ett brott har du rätt att kräva gärningsmannen på ersättning för begravningskostnaderna. Den avlidnes föräldrar, barn och make/maka eller andra jämförbara personer som stod den avlidne särskilt nära har också rätt till rimlig ersättning för de begravningskostnader som de har haft.

Domstolen kan inte förordna något annat eller ett högre belopp än vad du har begärt. De skadeståndskrav som du lägger fram motsvarar därför den högsta ersättning som domstolen kan förordna. Du har även rätt att kräva ränta på det ersättningsbelopp som du har begärt. Om du har kallats till domstolen för att personligen redogöra för ditt krav har du rätt till ett dagtraktamente och ersättning för dina resekostnader samt för inkomstbortfall.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Det finns ingen särskild blankett.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Du kan visa omfattningen av skadan genom att överlämna kvitton på dina utgifter till följd av brottet. Bevisning måste även inges för inkomstbortfall, självrisk och eventuella resekostnader och andra kostnader i samband med hanteringen av det ärende som du begär ersättning för.

För sveda och värk och andra tillfälliga men, liksom för bestående men, fastställs ersättningen med beaktande av skadans art och svårighetsgrad, vilken typ av vård som krävdes, hur länge vården krävdes samt hur länge menet kvarstod. Ersättning för bestående men fastställs med beaktande av personskadans art och svårighetsgrad och den skadelidandes personens ålder. Varje försämring av den skadelidandes livskvalitet kan också beaktas som en faktor för att öka storleken på den ersättning som ska tilldelas. För att styrka detta behöver du läkarutlåtanden som förklarar skadornas art och vilken vård som krävs för att behandla dem.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Inga avgifter tas ut för att pröva målet i tingsrätten om skadeståndskravet drivs tillsammans med de åtalpunkter som åklagaren har framställt. Om skadeståndskravet drivs i form av en separat civilrättslig talan tas en avgift ut för att pröva målet.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Om du uppfyller villkoren för att få rättshjälp kan du få rättshjälp under både förundersökningen och rättegången. Om har utsatts för våld i hemmet, sexualbrott eller ett allvarligt brott mot ditt liv, hälsa eller frihet kan du tilldelas ett offentligt rättegångsbiträde som betalas med statliga medel. Du kan få rättshjälp i ärenden som prövas av finska domstolar även om du inte bor i Finland.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Om du under förundersökningen anmälde att du ville driva ditt skadeståndskrav mot gärningsmannen själv eller med hjälp av en advokat, eller om åklagaren inte tar upp ditt krav, frågar tingsrätten dig om du har några skadeståndskrav. Tingsrätten kan fastställa en tidsfrist för när ett skadeståndskrav måste ha inkommit. Underlåtelse att inge ett skriftligt skadeståndskrav kan medföra att tingsrätten inte utreder ett skadeståndskrav som du senare inger.

Domstolen avvisar ditt skadeståndskrav om du inte har lagt fram tillräcklig bevisning för att styrka kravet.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Om du vill överklaga ett beslut från tingsrätten bör du meddela denna domstol att du inte är nöjd med beslutet. Detta bör göras inom sju dagar från den dag domen meddelades. Så snart du har meddelat tingsrätten att du inte är nöjd med dess beslut kan du överklaga domen till behörig hovrätt. Ditt överklagande måste sändas till tingsrätten inom 30 dagar från den dag tingsrättens dom meddelades. Som regel måste du ha tillstånd till fortsatt handläggning för att hovrätten ska kunna pröva målet.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Om den tilltalade inte frivilligt betalar den ersättning som förordnats kan du ansöka om att en utmätningsman ska verkställa beslutet. Du bör sända ansökan om verkställighet till utmätningsmannen, tillsammans med det domstolsbeslut där din rätt till skadestånd fastställs. Verkställighetsansökan görs till utmätningsmannen för den ort där gäldenären bor eller stadigvarande vistas. Om det finns flera gäldenärer, och de bor på olika orter, räcker det att inge en ansökan till en utmätningsman. Du kan begära närmare vägledning om hur man ansöker om ersättning från utsköningsverket. Du hittar kontaktuppgifter till utsköningsverken [här](#) (på finska, svenska och engelska).

Senaste uppdatering: 19/05/2024

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Sverige

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottningsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Man bör i första hand vända sig till polisen eller åklagaren. De har en skyldighet att utreda även skadeståndskrav från en skadelidande. Om man inte har hjälp av ett eget ombud i rättegången ska åklagaren som huvudregel också hjälpa till med att föra målsägandens skadeståndstalan mot gärningspersonen om den sker i samband med ett brottmål.

I vilket skede i brottningsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Det bör läggas fram redan under polisutredningens gång för att kravet ska kunna utredas och bevisning hämtas in. Det är dock möjligt att lägga fram ett krav ända fram till dess huvudförhandlingen i brottmålet börjar.

Vad kan jag kräva skadestånd för och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Svensk skadeståndsrätt bygger på reparation – en skadelidande ska så långt möjligt sättas i samma ekonomiska situation som om skadan inte inträffat. Detta innebär att man kan kräva skadestånd för alla ekonomiska förluster som skadan orsakat. Den skadelidande har dock en skyldighet att begränsa sin skada då det är möjligt.

Man kan få skadestånd för:

Personskada, vilket innefattar kostnader (för sjukvård m.m.), ersättning för inkomstförlust, fysiskt och psykiskt lidande av tillfällig natur (sveda och värk), ersättning för bestående utseendemässiga skador (lyte) och bestående funktionsmässiga skador (invaliditet).

Kränkning av den personliga integriteten när brottet riktats mot den skadelidandes person, frihet, frid eller ära och kränkningen är allvarlig.

Sakskada, på grund av t.ex. stulen eller skadad egendom.

Ren förmögenhetsskada, det vill säga sådan ren ekonomisk skada som uppstår vid t.ex. bedrägeri eller förskingring.

Man bör specificera sitt krav under de rubriker som är aktuella och sedan summera hela kravet. Man har rätt till ränta från dagen för brottet eller när skadan därefter uppstod. Krav på ränta måste också framställas för att domstolen ska kunna döma ut sådan.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Polis och åklagare har särskilda blanketter för skadeståndskrav som man kan använda sig av.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

En del av bevisningen som är nödvändig för att få skadestånd ingår vanligtvis i polisutredningen och kan åberopas av åklagaren till styrkande av brottet.

Detta gäller t.ex. omständigheterna kring brottet och vilka skador som brottet orsakat.

Målsäganden behöver kunna lägga fram bevisning som täcker de krav man har, exempelvis för kostnader (kvitton), inkomstförlust (bevis om skadan /sjukskrivning och vilken inkomst man förlorat), sakskada (dokumentation som visar värdet på förstörd egendom eller reparationskostnad/värdepminskning för skadad egendom).

För skadestånd för kränkning krävs inte att målsäganden lägger fram någon särskild bevisning. Ersättning för kränkning följer bedömningen av brottet.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Nej, när skadeståndstalan förs i samband med ett brottmål finns inga avgifter.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Man kan som målsägande/skadelidande ha rätt till ett eget juridiskt biträde i brottmålsprocessen. Detta gäller t.ex. vid grovre våldsbrottslighet, sexualbrott, brott i nära relation eller annars när det finns ett tydligt behov av biträde. Man kan anmäla önskemål om detta till polisen eller åklagaren som sedan vidarebefordrar begäran till domstolen som i sin tur beslutar om man får ett målsägandebiträde eller inte. Målsägandebiträdet kan lämna hjälp och stöd genom processen och förbereder och utför också skadeståndstalan. Om man får ett målsägandebiträde betalar staten för detta.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Det är mycket ovanligt att domstolen avvisar ett skadeståndskrav som förs i samband med ett brottmål, även om det är formellt möjligt.

Vad som ibland händer är att domstolen skiljer handläggningen av brottmålet och skadeståndet åt. Det kan ske om skadeståndskravet är komplicerat eller inte är tillräckligt förberett och handläggningen av brottmålet fördröjs på grund av detta. Att frågorna skiljs åt innebär att brottmålet avgörs först och att domstolens prövning av skadeståndet tas vid ett senare tillfälle. En följd av det är att åklagaren inte längre kan hjälpa till att föra talan avseende skadeståndet. Det är generellt sett bättre för den skadelidande om skadeståndstalan är så förberedd att den kan avgöras i samband med brottmålet.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Domstolen måste alltid lämna anvisningar om hur man överklagar. Av anvisningarna framgår vad som gäller för överklagande i den situation som är aktuell. Försäkringsersättning är oftast inte beroende av att skadestandsfrågan har prövats i domstol, vilket innebär att man kan anmäla skadan till försäkringsbolaget.

När det gäller brottsskadeersättning gäller följande. Om en gärningsperson har förmåga att betala ett skadestånd måste man alltid rikta sina krav mot denne i första hand. I fall då gärningspersonen saknar betalningsförmåga och man inte heller kan få sin skada ersatt på annat sätt kan brottsskadeersättning betalas, även om den skadelidande inte har drivit en skadeståndstalan mot gärningspersonen.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

När domen vunnit laga kraft skickar domstolen denna till Kronofogden. Kronofogden kommer då att fråga om man vill ha hjälp att driva in sitt skadestånd. Om man svarar ja på frågan kommer Kronofogden att undersöka gärningspersonens tillgångar. Om han eller hon har betalningsförmåga så blir skadeståndet då betalt. Om gärningspersonen däremot saknar betalningsförmåga så får man ett besked om detta från kronfogden. Har man inte heller fått sin skada ersatt genom försäkring kan man då ha rätt till statlig brottsskadeersättning.

Senaste uppdatering: 09/11/2020

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - England och Wales

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

I juridisk mening avses med skadestånd vanligtvis en summa pengar som betalas till en person som ersättning för förlust eller skada. Skadeståndskrav framställs i regel i tvistemålsdomstolar och är vanligtvis inte knutna till en brottslig gärning eller en gärningsman. Om du har skadats i samband med ett våldsbrott kan du emellertid ansöka om brottsskadeersättning. I så fall rör det sig om en straffrättslig ersättning, som skiljer sig från en civilrättslig skadeståndstalan.

Domstolarna kan ålägga en gärningsman att betala ekonomisk ersättning till ett brottsoffer, i första hand för personskada, förlust eller sakskada. Regeringen anser att det är viktigt att gärningsmän gottgör sina brott. De senaste åren har systemet för gottgörelse stärkts genom att domstolarna ålagts att i förekommande fall överväga beslut om ersättning, och genom att taket på 5 000 brittiska pund (GBP) i ersättning från gärningsmän som är 18 år eller äldre har tagits bort i *Magistrates' court*. Befogenheten att besluta om ersättning till brottsoffer innebär att domstolarna som en reparativ åtgärd kan besluta om ersättning utifrån gärningsmannens tillgångar.

Om du har lidit en förlust till följd av en annan persons handling eller underlåtenhet att handla, exempelvis förlust av inkomst, egendom eller personskada, kan du ansöka om ersättning för en sådan förlust. En sådan ansökan görs i tvistemålsdomstolar och är helt oberoende av huruvida en brottmålsprocess pågår.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Ett skadeståndskrav är helt frikopplat från en eventuell brottmålsprocess. En fällande dom kan emellertid användas vid ett skadeståndskrav för att visa att gärningsmannen är skyldig till det han eller hon anklagas för. I vissa fall kan det därför vara bra att vänta tills brottmålsprocessen har avslutats innan man inger ett skadeståndskrav.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Vid ett civilrättsligt krav finns det olika skadeståndstak beroende på den förlust, sakskada eller personskada som gärningsmannen orsakat. I huvudsak kan du emellertid begära ersättning för ekonomisk förlust, inkomstbortfall, skador på egendom och liknande, eller (vid personskada) för sveda och värk och olägenhet. Syftet med skadeståndet är att återställa din situation till den situation som rådde före brottet. De typer av skador som skadeståndet avser bör anges.

Om civilrättslig ersättning beviljas minskas ersättningen från programmet för brottsskadeersättning i motsvarande grad.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Ja, i England och Wales ska ansökningsblanketten N1 användas. För mer information, se: <https://www.gov.uk/make-court-claim-for-money>. För skadeståndskrav inom EU som avser mindre belopp än 5 000 euro kan eventuellt det europeiska småmålsförfarandet i tvistemål eller det europeiska betalningsföreläggandet användas. Se även <https://www.gov.uk/recover-debt-from-elsewhere-in-european-union>

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Vid ett civilrättsligt krav ska det göras en sannolikhetsbedömning av de omständigheter som kravet avser. För att uppfylla detta krav är det nödvändigt att lägga fram tillräckliga bevis för det beteende hos den tilltalade som påstås ha orsakat förlusten, och bevis för att detta verkligen orsakade förlusten. Dessutom är det nödvändigt att styrka storleken på förlusten, och de bevis som krävs för detta varierar beroende på vad kravet avser. I regel rör det sig om kvitton, försäljningsfakturer, lönebesked m.m. vid ekonomisk förlust, och läkarintyg vid personskada.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Ja, det finns domstolsavgifter. Storleken på avgiften beror på värdet på kravet. För mer information se: <https://formfinder.hmctsformfinder.justice.gov.uk/ex50-eng.pdf>

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Möjligheterna till rättshjälp i civilrättsliga ärenden är ytterst begränsad, och beror på kravets natur. Det är inte troligt att rättshjälp beviljas en person som inte är stadigvarande bosatt i Förenade kungariket. För mer information se: <https://www.gov.uk/legal-aid/eligibility> Sökande i tvistemål företräds framför allt på grundval av ett villkorat avgiftsavtal, där ingen avgift betalas om parten inte vinner målet. <https://www.lawsociety.org.uk/support-services/advice/articles/new-model-conditional-fee-agreement/>

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Ett civilrättsligt krav tas överhuvudtaget inte upp i en brottmålsdomstol. Ärendena handläggs helt separat.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Beslutet att överklaga ett avgörande i ett tvistemål beror på omständigheterna i det enskilda fallet. För mer information se: <https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part52>

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Enligt rättssystemet i England och Wales är det helt och hållet borgenären som avgör valet av verkställighetsmetod. Tvistemålsdomstolarna erbjuder en borgenär en rad olika metoder att verkställa en dom som meddelats till hans eller hennes fördel. Dessa inbegriper utmättningsbeslut, utmätning av lön, utmätning av bankmedel, beslut om tvångssäkerhet och beslut om tvångsförsäljning. För mer information se: <https://www.gov.uk/make-court-claim-for-money/enforce-a-judgment>

Senaste uppdatering: 16/10/2019

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Nordirland

Det är upp till sökanden, hans eller hennes ombud och domstolarna att besvara dessa frågor.

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

-

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

-

Vad kan jag kräva skadestånd för och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

-

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

-

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

-

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

-

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

-

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

-

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

-

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

-

Senaste uppdatering: 15/10/2019

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Skadestånd från gärningspersonen - Skottland

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

Om den tilltalade förklarar sig skyldig, eller förklarar sig skyldig, kan domstolen ålägga den tilltalade att betala ersättning till dig. Domstolen kontaktar dig om ett beslut om ersättning har meddelats. Om du inte vill ha ersättning ber vi dig att så snabbt som möjligt underrätta den skotska åklagarmyndigheten (*Crown Office and Procurator Fiscal Service*) om detta.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

Ej tillämpligt.

Vad kan jag kräva skadestånd för, och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Ej tillämpligt.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Ej tillämpligt.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Ej tillämpligt.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

Ej tillämpligt.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Ej tillämpligt.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

Ej tillämpligt.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Ej tillämpligt.

Om domstolen tilldömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Ej tillämpligt.

Senaste uppdatering: 04/05/2020

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.